

MESERIASZUL

ROMANIA

AZ I P A R O S

On. Biblioteca Pal. Cultural,
A. C. A. D.
Pal. Cultural

25 bani Posta

IREIBENDE

MUNKÁSDOK LAPJA

Cuvântarea Maiestății Sale Regelui Carol al II.-lea la aniversarea Constituției

DOMNILOR,

In această zi de înălțătoare sărbătoare cele din-
tăi cuvinte le trimit Poporului Meu, căruia îi mulțu-
mesc pentru impresionantul răspuns, dat prin ple-
biscitul de acum un an, la chemarea de salvatoare
regenerare a Patriei, răspuns care Mi-a sporit pu-
terile și Mi-a întărit forța moală pentru nobila cau-
ză a unei bune și mai sănătoase așezări a orânduirii
României.

Mulțumirile Mele se îndreaptă apoi către acei
bărbați în cap cu I. P. S. S. Patriarhul, care au pri-
ceput năzuințele noiei așezări, și nșau precupețit
o clipă munca lor pentru opera măreață a renasterii
naționale.

Bilanțul anului ce a trecut, înfățișat Nouă as-
tăzi, prin frumoasa cuvântare a Vice-Presidentului
Consiliului de Miniștri, arată ce s'a putut înfăptui
într'un așa de scurt timp, grație unei lozinci noi,
grație unui imperativ hotărâtor de salvare a Sta-
tului.

Statul, în noua concepție nu este o noțiune ab-
stractă administrativă, ci este chiar sinteza comu-
nității naționale: este chiar înfățișarea autoritară
a tuturor intereselor obștești.

Statul este nația organizată.

Bilanțul ce Mi s'a supus astăzi este pozitiv, și
roadele lui abia simțite astăzi vor spori în viitor.
Efectele salvatoare ale actului din 10 Februrie
1938 se vor vedea zi pe zi ce trece.

Dacă România s'a putut înfățișa cu un prog-
res vădit, aceasta se datorește faptului că la teme-
lia muncii ce s'a depus a fost o desăvârșită cre-
dintă că aceea ce se face este bine.

Guvernarea Română, încătușată numai de intere-
sele superioare Românești și de acelea ale integri-
tății naționale, — a putut înfăptui cu spor, a pu-
tut lucra cu conștiințiozitate pentru întărirea și ri-
dicarea României.

Eu, caree din locul Meu de răspundere și de
veghe am urmărit clipă cu clipă această muncă. Imi
dau seamă mai bine ca oricine de sfertările făcute.

Dar tot Eu, sunt dator astăzi să afirm că ace-
ste sfertări nu sunt decât un început, nu sunt decât
așezarea temeliei solide pe care se va ridica clădi-
rea majestuoasă și de nedărâmat a României Rena-
șterii Naționale.

Cu o neapuză mulțumire a imputat constata că
insufletirea care a zguduit Poporul Meu cu prilejul
plebiscitului a fost reînnoită după un an prin in-
scrierile în Frontul Renașterii Naționale.

Am dovedit deci iarăși înțelepciunea ce a ară-
tat-o Neamul Românesc în decursul veacurilor. în
marile clipe de mântuire, este tot așa de vie astăzi
ca și în trecut.

Pe această înțelepciune colectivă, pe această
proceperă a clipelor mari — M'am bizuit până as-
tăzi și Mă voi bizui totdeauna în munca Mea fără
govaire pentru cel mai curat ideal al sufletului Meu:
așezarea Patriei Mele la locul ce i se cuvine în lu-
mea civilizată.

De când am început să munces în slujba Tării,
un gând M'a condus ca un fir luminos al Arianei:
acela că numai o credință desăvârșită și o muncă
fără praget poate duce la o deplină izbândă. — Cu
această credință, care a fost călăuză primilor Mei
pași în viața publică M'am urcat pe Tronul Inain.
(Continuarea la pagina II.)

II. Carol király alkotmánya

1939. február 27-én egy éve, hogy a II. Ca-
rol király-alkotmány életbe lépett. Az új alkot-
mány életbeléptetésének egy éves fordulóján az
egész ország területén fényes ünnepeket ren-
deztek. Ezen a napon Gyulafehérváron egész
napra kiterjedő ünnepek méltatták az új al-
kotmány jelentőségét és országépítő jellegét.

A nagyarányú ünnepekkel kapcsolatban
Erdély érsekei felhívást intéztek a hívekhez, a
melyben minél nagyobb számban való megjele-
nésre szólítják fel a lakosságot. Kiragadunk né-
hány részletet ebből a nagyjelentőségű felhívás-
ból.

„A múlt év kezdete erős forrongásban talált
bennünket, testvérharc gyöngítette erőnket, ki-
csinyes vitatkozások darabolták fel az egységet,
ahelyett, hogy az elkallódott erőket az állam
megszilárdításának szolgálatába állítottuk volna.

Nem volt egyetlen kormányhatározat, egyet-
len személy, tekintély, erkölcsi erő, törvény, sőt
alkotmány, amely ne okozott volna állandó sür-
lódásokat és vizályokat.

A nagy békemunkában az egyház is részt-
vez, mint minden időben, amikor nemzeti meg-
mozdulásról volt szó. Most is szükség van ar-
ra, hogy a nemzeti újjászületés nagy művének
felépítésénél erkölcsi súlyuknál fogva egyhá-
zaink is közreműködjenek. Az idő parancs-
szava és a külső fenyegető veszélyek az erők
összefogására intenek bennünket. Alljunk nagy
uralkodónk mellé, hogy boldogabb jövő felé ve-
zesse népünket.

Jöjjetek főpásztoraitok közé, hogy ősi szo-
kás ezírt hódoljunk uralkodónknak, II. Carol
királynak“.

Még élénk emlékezetében él mindenkinek a
történelmi pillanat, amikor a múlt év február
27-én, miután II. Carol király Őfelsége népszá-
vadás által az egész ország véleményét is kikér-
te, szentesítette az új alkotmányt. A kihirdetés
ünnepélyes külsőségek között történt. Ezen az
ünnepségen, miután a miniszterek, Miron Cris-
tea pátriárka-miniszterelnökkel az élen letették
az esküt az új alkotmányra, Őfelsége a követke-
ző nyilatkozatot adta:

„Az alkotmányt a nemzet érdekei tették
szükségessé — mondotta az uralkodó. — Elha-
tározásomat érett megfontolás előzte meg és ki-
kértem mindazok tanácsát, akik boldogult

atyámmal, Ferdinand királlyal együtt közremű-
ködték a mai Románia megteremtésén. Az or-
szág, amely elé jóváhagyás végett bocsátottam
az alkotmányt, lelkesedéssel fogadta ezt és ez a
körülmény örömmel tölti el lelkemet. Legelső
védelmezője leszek ennek az alkotmánynak,
hogy ezáltal a nemzet javát szolgáljam“.

Ezekben a történelmi percekben Miron
Cristea pátriárka-miniszterelnök üdvözlő beszé-
det intézett Őfelségéhez, aki az új alkotmánnyal
az új Románia alapját vetette meg. Beszédében
hangoztatta, hogy az új alkotmány a békés
együttműködés és a keresztény együttérzést je-
lenti. Az új alkotmány hivatva van meghozni a
rend, a nyugalom, a munka és a jólét korszak-
át és véget vet a választási hadjáratoknak, a
melyek széthúzást eredményeztek és a nép kö-
zött a gyűlölködés magvakat hintették el.
Miron Cristea pátriárka üdvözlő beszédére II.
Carol király Őfelsége hosszabb beszédben vála-
szolt, amelynek kiemelkedő részét alább közöl-
jük:

„Utamon eltökélt szándékkal haladok. El-
sősorban a közügyek terén biztosítom a tiszta,
becsületos munkát s az egész nép óhaját telje-
sítem akkor, amikor megszüntetem a közéletben
az önző pártérdekek uralmát. Az új alkotmány
révén a földműveseknek, a munkásoknak és az
intellektueleknek módjukban lesz, hogy érdekei-
ket megvédhessék és hogy felemelhessék sza-
vukat, mert az új parlamentben minden terme-
lési és munkaág bejuttathatja a maga képvisel-
lőjét“.

A jelenlévők viharos éljenzéssel fogadták a
király beszédét, majd Cassulo André pápai nun-
cius fordult az uralkodó felé és a diplomáciai kar
jókívánásait tolmácsolta.

Őfelsége, II. Carol király mielőtt az új al-
kotmányt népszavazásnak vetette volna alá, —
mint ismeretes — nagyjelentőségű kiáltvánnyal
fordult az ország népéhez.

— Egyetlen gondolat, népem iránti szeret-
tet, egyetlen óhaj, Románia jóléte vezet megin-
gathatatlanul azon az úton, amelyet országom-
nak fogadtam — mondotta Carol király a kiált-
ványban.

— A haza megmentése számomra az egye-
düllyi parancs, amely ezekben az aggodalmas és
lelki nyugtalanságokkal telített időkben vezetett.
Ezért a mai napon népem elé terjesztem az új
alkotmányt, amelynek célja, hogy szilárdabb
alapokra fektesse országunkat.

— Az új alkotmány igazságosabb parla-
menti képviselőket biztosít a földművesek, mun-
kások, a néptömegek és intellektuelek számára.

— A kötelelességteljesítés útjára állítja mind-
azokat, akik az országot szolgálják, mentesít-
ve ezeket a politikai torzsalkodások veszedelmes
következményeitől.

— A kövagyon és közpénzek alapos és szor-
gorú ellenőrzését vezeti be.

— Biztosítja a jogegyenlőséget mindazon
másfajú nemzetiségek számára, amelyek évszáz-
adok óta az egyesített Románia földjén laknak.

— Ezen az ünnepnapon, amely éltető erő-
vel hat Románia jövőjére, népem jóváhagyását
alá vetem az új alkotmányt.

A múlt év február 24-én azután megtörtént
a népszavazás és az ország népének 90.87 szá-
zaléka az új alkotmány elfogadása mellett dőne-
tött. A nép tehát megértette a király felhívá-
sát és egy emberként állott uralkodója mellé.

hogy országépítő munkájában minden erejével támogassa. A nép hittel követte uralkodóját, aki az új kormány irányítását Miron Cristeára, Románia pátriárkájára bízta.

Ez az átszervezési munka az új alkotmány szellemében történt. Az új alkotmány magában foglalja a tekintély elvét is. A román állam nem honosított meg új eszméket, hanem a valóságnak terére lépett és számolt az itteni adottságokkal. Az alkotmányos átszervezés idején a demokratikus rendszer csődöt mondott, a rend a felborulás előtt állott, a végrehajtás megbénult, a nemzetet pedig a széthullás veszélye fenyegette. A reakció, amint az természetes is, a legfelső vezetőtől jött, onnan, ahol állandóan éberem öröködnék az ország biztonsága felett. A monarchia lépett közbe, hogy megmentse a szétdarabolással fenyegetett nemzeti egységet. A monarchia tekintélyével és nem erőszakkal lépett közbe. A monarchia a demokratikus és parlamentáris országot tekintélyállamává minősítette át. Ezt az idők parancsszava írta elő. A tekintélyállamban a társadalmi szolidaritás eszméje uralkodik. Ezt a rendszert maga a nyugalom és egységet óhajtó nemzet hozta létre. A múlt évi februári népszavazás egyöntetűségénél fogva méltóképpen kifejezte a nemzeti egységet. Maga a nép járult ehhez, anélkül, hogy külső befolyások erre kényszerítették volna. A különböző foglalkozású ágak megtalálták azt a társadalmi egyensúlyt, amelyet eddig nélkülöztek.

Ezt a társadalmi egyensúlyt kitűnően bele lehet helyezni az új alkotmány keretébe. Ez az alkotmány, amelyet Ofelsége adott az országnak, sorompóba állítja a nemzet termelő erőit, hogy felesleges vitatkozások helyett az ország jövőjét építsék ki és helyezték szilárd alapokra. A múltban a pártpolitika elvonta a polgár figyelmét az ország ügyeitől és kizárólag arra törekedett, hogy egy-egy párt — tekintet nélkül programjára — minél nagyobb táborot tömörítsen maga köré. Az ország érdekei és ügyei másodrendű kérdésekké váltak. II. Carol király bölcsességénél fogva belátta azt, hogy hol és milyen eszközökkel kell a kérdéshez hozzányúlni. Formai beavatkozás nem sokat számított volna éppen ezért volt szükség arra, hogy az alapot, magát az alkotmányt erősítse meg. Új alkotmányra volt szükség és ezt az új alkotmányt az ország népe lelkes egyhangúsággal megszavazta.

Megválasztották a szatmári borbély-céh elnökségét

A szatmári borbély- és fodrászmesterek céhe békén este tartotta első közgyűlését a munkakamarában. Mintegy száznegyvenen jelentek meg a közgyűlésen, jelétül annak, hogy a kitűzött tárgysorozatot életbevágó fontosságú. Szakáll Ferenc elnök vezette le a közgyűlést, amelyen megválasztották a céh első vezetőségét. Az új vezetőség néhány percre kivonult a tereméből és a maga kebeléből megválasztotta a céh elnökségét, a következőképpen: elnök Szakáll Ferenc, alelnök: Stan Stefan, titkár: Székely Sándor, pénztárnok: Zichermann Ernő. Választmány: Fekete Sándor, Sózer István, Bántó Márton, ifj. Balogh János, Máthé Sándor, Dobos Vilmos, Balogh Péter. Számvizsgálók: Jámbor Jenő Héthy Lajos, Dobos Endre, Bakos Endre. Hites könyvelő: Mónus István.

Utána érdekes vita alakult ki a tervbe vett szövetséggel kapcsolatban. Több felszólalás hangzott el, amelyekre Székely Sándor a borbélyszövetkezet eszméjének kidolgozója és szóvivője, részletesen válaszolt. A vita során az a meggyőződés lett urrá a közgyűlésen, hogy a szövetséget tervét a borbélymesterek és női fodrászok háromnegyedrészre támogatja. A segédmunkaerők pedig osztatlanul mellette foglalnak állást.

A vita végén a megjelentek abban állapodtak meg, hogy a szövetséget alakuló közgyűlést március 12-én tartják meg.

CAPOLAT.

Csemege az mondja a férjének:

— Azt olvastam, hogy Londonban egy tárgyaláson megállapították: a tartóshullám öregíti a nőket.

— Szamárság, — feleli Csemege.

— Miért?

— Például nekem nincs is tartóshullámom.

A bizonytalan állampolgársági helyzetük miatt kenyértelenné vált magyar iparosok és kisemberek ügyének felülvizsgálatát kérte Silviu Dragomir kisebbségi minisztertől a bánági magyarság emlékirata

A legutóbbi miniszteri rendelkezés, amely tudvalevőleg külön illetőségi igazolvány kiváltására kötelezte mindazokat, akiknek joguk van ugyan a román állampolgárságra, de nem román állampolgárok, rendkívül súlyosan érinti az úgynevezett „Dovada speciala” igazolvánnyal rendelkező magyar kisembereket ezreit. Az anyagi megterhelésen kívül, a nemzeti munkavédelem megszűrése kenyerük elvesztésével fenyegeti ezeket az embereket, akik többnyire önhibájukon kívül nem jutottak a román állampolgárság birtokába. A Bánágban több ezer hasonló kategóriába tartozó munkás és iparos van, akik a legnagyobb bizonytalanságban vannak jövőjüket illetően.

Ezt a súlyos és megoldásra váró kérdést a Temesvárt tartózkodó Silviu Dragomir nemzetkisebbségi miniszter elé terjesztette a bánági magyarság küldöttsége, amelynek Kakuk János dr. sebészorvos, Gyulai János dr. ügyvéd, Páll György dr. volt magyarpárti főtitkár, Fodor József római katolikus lelkész, Szappanos Gyula és Hrivnyák Zoltán voltak a tagjai. A magyar küldöttség mindenekelőtt tolmácsolta a bánági magyar nép megaláztatását a kormány és a romániai magyarság vezetői között megkötött egyezmény fölött. Biztosították a minisztert, hogy a bánati magyar nép a legnagyobb lelkiismeretességgel óhajt dolgozni az ország megerősödése érdekében és rámutattak arra,

hogy a magyarság egyembarként jelentkezett a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalba való belépésére.

A magyar küldöttségek azután arra kérték a minisztert, hogy járjon el a szakminisztériumokban, továbbá a munkaügyi hatóságoknál annak érdekében, hogy azok aszerencsétlen kisemberek, kisiparosok, gyári munkások, akik bár itt születtek, születésük óta itt élnek és így minden joguk meg van a román állampolgárságra, mégis valamilyen oknál fogva, esetleg tudatlanságból, az esetek többségében azonban szegénységük miatt kimaradtak az állampolgársági névsorból, — ne vesszék el mindennapi kenyerüket. Csak Temesvárt és környékén ezer és ezer ilyen állampolgársági bizonyítvány nélküli munkás él, akiket éhhalálra ítélnének, ha a szigorú állampolgársági ellenőrzések alkalmával idegenekként kezelnék őket és a vállalatok ezeknek az embereknek az elbocsátására kényszerülnének. A bánági magyarságot mély csalódás érné, ha azt látná, hogy a kormány és a magyar vezetők között kötött megegyezés után néhány héttel magyar napszamosok s munkások ezreit az uccára tennék.

Válaszában Silviu Dragomir dr. kejeletette, hogy tisztában van a kívánságokkal. Bizonyos intézkedések már folyamatban vannak és a kormány a lehetőségek határain belül mindent elkövet a jogos kívánságok teljesítésére.

(Continuarea dela pagina I.)

tașilor Mei, și cu această credință a muncii și voi munci, toată viața. Mag în locul de răspundere în care gratia Dumnezeu și Voiața Națională M'au așezat.

Vor fi poate, în această zi, când se sărbătorește prima fiică a noii vieți Românești, unii care să se îndoaie de viitorul înfloritor al nostru.

Eu unul nu mă îndoiesc și nu mă îndoii, căci toată cartea neamului ne arată vădit că suntem sănătoși, că avem posibilități fără margini de progres și că tocmai aceste posibilități trebuie dezvoltate prin mijloace noi isvorâte din timpuri și din credința nouă.

Toți Români trebuie să creadă fără șovăire în viitorul Tării și toți trebuie, deci, să fie alături de Conducătorii Statului pentru înfăptuirile ce le cer zilele de mâine.

Credința e singură salvatoare și această credință trebuie să fie în sufletul tuturor.

Dela sine se pricepe că, în opera care s'a întreprins se vor întâmpina greutăți unele chiar poate foarte mari, dar cu cât greutățile vor spori cu atât trebuie să sporească energia colectivă a Nației pentru a le înlătura.

DOMNILOR,

În această zi aniversară, pentru prima dată am plăcerea de a avea înaintea Mea pe toți membrii înalților foruri ale Frontului Renașterii Naționale.

Cuvintele ce rostesc astăzi, dacă se îndreaptă către toată suflarea Românească se îndreaptă și către Domniile Voastre care cei dintâi aveți sfânta datorie, ca elemente reprezentative ale puterii productive a Tării, să întrețineți acest suflu și această credință.

Să ne ferim de greșelile trecutului.

Ochii noștri trebuie să atintim cu hotărâre către viitor.

Am putut realiza după lungi eforturi unitatea națională: această unitate trebuie păstrată cu sfințenie și întărită în orice clipă.

Individul nu mai poate însemna ceva în viața publică decât în măsura folosului ce-l poate da obștei — orișice pas, orișice progres făcut de azi înainte este de sigur spre lauda aceluia ce-l face, dar trebuie să fie mai presus de toate în folosul național.

DOMNILOR,

De fapt, toată munca depusă, chiar sistemul aplicat, sistem în care redăm cu fermitate, cu menirea

de desăvârșită întărire a României, dându-i puterea de a progresa și aceea atât de imperioasă de a rezista tuturor valurilor, apărând cu sfințenie integritatea ei teritorială și entitatea ei națională.

Pentru atingerea acestui scop nici o jertfă nu e prea mare, nici un efort nu e de prisos.

Cu sacrificii crude am dobândit dreptul nostru, și acest drept va trebui păstrat orișice s'ar întâmpla.

Iată de ce rezistența noastră trebuie, pe lângă puterea armată pe care o vom întări continuu — să se bazeze pe o rezistență de solidaritate morală, pe o credință de unire a tuturor forțelor vii ale națiunii — forțe ce se grupează astăzi în Frontul Renașterii Naționale.

Tot în Frontul Renașterii Naționale am avut dănebita plăcere de a constata că su aderat și cătățeni români de altă origine etnică, ceea ce este un semn de întărire a Statului și o cheazăie de liniște internă.

DOMNILOR,

Am început această cuvântare prin mulțumire și o sfârșesc tot așa pentru cuvintele de înaltă înținută patriotică ale Domnului Vice-Președinte al Consiliului și pentru acelea ce Mi le-a adresat așa de cald în această zi de sărbătorire a Renașterii Naționale.

Zilele de sărbătorire sunt zilele de bucurie, sunt zile de înălțare sufletească, dar trebuie înaintea de toate să fie zile de hotărâri morale. — Trăim pentru viitor prin tot ce a fost bun și sănătos în prezentul nostru.

Datorăm urmașilor noștri moștenirea neprihănită a străbunilor. Nu trăim pentru noi și pentru ziua de azi; Noi cei de acum suntem pieritori.

Vesnică este entitatea Națională, vesnic este progresul Națiunii.

Iată scopul, pentru Ea trebuie să ne închinăm viața și toată munca noastră.

Nu producem pentru ceea ce e pieritor, ci pentru ceea ce rămâne deapănarea și simbolul vesniciei sunt copii noștri, iar veșnicia noastră este România!

La muncă deci cu credință pentru Patria Noastră scumpă!

Trăiască România vesnică în hotarele ei și regi!

(Aplauze puternice, urale, ovățiuni).

A városi vállalatok költségvetési éve ezután összeesik a naptári évvel

Köztudomású, hogy az állam, a helytartóságok, megyék, városok és községek költségvetési éve április elsején kezdődik és a következő év március 31-ig tart. Baran Coriolan dr. belügyi alminiszter most elrendelte, hogy a városi és községi vállalatok költségvetési éve a jövőben a naptári évvel essék egybe. A rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy a költségvetés már januárban kiirhassák és már a tavaszi hónapokban elkezdőhessenek a munkálatok. Az idén a városi és községi vállalatoknak csonka költségvetési évük lesz, amely április elsején kezdődik és december 1-ig tart. A helytartóságok, megyék, városok és községek költségvetési év beosztása nem szenved változást, mert ezek szorosan összefüggnek az állami költségvetéssel.

Jogesetek a kisipar köréből

Milyen kötelezettségei vannak a munkadónak tetőfestési és egyéb veszélyes munkálatoknál

Egy vállalat tetőfestési munkálatok elvégzésére alkalmazott egy mestert, akinek egyébként a többi festési munkálatokat is el kellett végezni. A mester napidíjat kapott, de havonta történő kifizetéssel. Ugyanakkor joga volt magánmunkákat is vállalni.

Egy alkalommal a gépház fölötti tetőt át kellett festeni. A gépész, valamint a munkások figyelmeztették a mestert, hogy a vállalat rendelkezik a szükséges övvel, valamint a törvény által előírt védekező eszközökkel. A mester elhárította magát a figyelmeztetést és arra hivatkozott, hogy évtizedes gyakorlata van.

Munka közben a mester ismeretlen okból, miközben a gépek a gépházban dolgoztak, lezuhant a tetőről, koponyájára esett és szörnyet halt. A baleset lefolyását senki sem látta.

Az első- és másodfokú bíróság az elhunyt gyermekének, valamint özvegyének kártérítést ítél meg.

Végző fokon a marosvásárhelyi tábla lezállította a kártérítés összegét, mert figyelembe vette, hogy a mester hatvan éves volt, felesége pedig negyvenhárom éves. Az elhunyt munkaképességét, ha el nem halálozott volna idő közben, a bíróság még 15 évre becsülte, míg a gyermekének járó kártérítési összeget arra való tekintettel állapította meg, hogy az 1948-ban éri el a nagykorúságot.

A jogutódnak járó kártérítési összeg megállapításánál a tábla figyelembe vette azt is, hogy az elhunyt maga is vétkes volt, mert nem vette fel a felajánlott védőeszközöket, az övet, stb. A felülvizsgálati kérelmet a tábla egyébként elutasította a következő indoklással: Igazolást nyert ugyan, hogy az elhunytat az alkalmazottak figyelmeztették arra, hogy használhatja a védőeszközöket, de ez nem elég. A munkadónak nemcsak felajánlani, hanem kötelezni kell a munkavállalót, hogy a munkát a törvényes előírások szerint végezze el és ha a munkaadó a munkát nem e szerint végezteti, a veszélyes üzemeknél felel az esetleges balesetekért. Ilyen veszélyes munka volt az elhunyté is. (Marosvásárhelyi ítéltábla. Dosar: 1385/1938. Dec. civila 257/1938. sz. határozata.)

1939. április 28-án nyílik meg a Budapesti Nemzetközi Vásár.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ez évben április 28-tól május 8-ig rendezi a Budapesti Nemzetközi Vásárt, Budapest Székesfőváros közreműködésével és az összes illetékes hatóságok, valamint érdekképviseltek támogatásával.

Gróf Teleki Adám felkeresi Erdély iparos társadalmának vezetőit

Szabó Bénivel lép mindenekelőtt érintkezésbe

Addig is, amíg gróf Bánffy Miklós irányítása mellett a Magyar Népközösség ténylegesen is megalakul, több erdélyi magyar vezető-egyéni megbízást kapott a közösség megszervezésére, közöttük gróf Teleki Adám, aki az ipari és kereskedelmi ügyek vezetésére kapott megbízást. Ezzel kapcsolatban kérdést intéztünk a gróffhoz, aki a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt leszögezem, hogy ezt a megbízást nem kértem, nem kerestem, de mint magyar ember, örömmel veszek részt a magyarság érdekeit szolgáló munkában. Sokan azt a kifogást hozták fel személyemmel kapcsolatban, hogy akadály lesz munkámban az, hogy gróf vagyok. Véleményem szerint nem a születés határozza meg a tehetséget, hanem mindenki arra a helyre kerül, ahová becsületes munkássága őt állítja. Egyébként iparos ügyekkel régen foglalkozom és ahogy szokás mondani, „jól megtanultam a leckét”. Az elvégzendő munkát a következő pontokban foglalhatom össze:

1. Az országos magyar iparosszervezet megteremtése.

2. A magyar iparosság helyzetének pontos felmérése és számbavétele.

3. A magyar iparosság munkássága előtt felmerülő akadályok elhárítása.

4. Az új magyar iparostársadalom megfelelő nemzeti és szakszellemi nevelése.

5. A magyar iparosság fejlődéséhez szükséges anyagi eszközök előteremtése.

— Minden iparos, aki magyarnak vallja magát, kötelességét teljesíti, ha belép a magyar iparosság népközösségébe — fejezte be nyilatkozatát a gróf.

A továbbiakban gróf Teleki Adám, aki maga is tanult asztalos, elmondta, hogy máris megkezdte az előmunkálatokat. Legelső sorban érintkezésbe lépett Szabó Béni volt országgyűlési képviselővel, mint az iparos ügyek legalaposabb ismerőjével, aki támogatni fogja vállalkozásában. A közeljövőben erdélyi körútra indul és minden várost felkeres, hogy az iparosság vezetői elmondják kívánságaikat, sérelmeiket.

A kikészített szörmék forgalmiadójának kiszámítása

A pénzügyminisztérium értesült arról, hogy egyes tímárok a kikészített szörmék után nem fizetik be a cserzett szörmék teljes értékének megfelelő forgalmiadót, csupán a kikészítésért felvett munkadíjak utáni forgalmi adót. Ennek alapján a pénzügyminiszter most rendeletet adott ki, amelynek értelmében az összes üzemek, tekintet nélkül arra, hogy ezek műveleteiket maguk végzik vagy másokkal végeztetik, kötelesek a bőrök után járó forgalmiadót is megfizetni, valamint azt a fixtaxát is, amely a végzett konfekció értéke után jár. Kivétel csak az az eset, amikor a forgalmiadótörvény bizonyos mentességet állapít meg, így a vámtarifa 75. szakasza a) pontja alatt említett ki nem készített juh, bárány, kos, stb. bőröknél. Azok a cégek, amelyek speciális könyveket vezetnek, tartoznak a kikészítés céljából átvett bőrök összes

menységét bevezetni, feltüntetni azoknak különböző kategóriáit, minőségét, tulajdonosait, a megterhelési rovatban. A meghitelezési rovatban pedig be kell írni a gyárból kivitt kikészített bőrök egész mennyiségét feltüntetve azoknak eladási árát és a visszatartott forgalmiadót, fixtaxát és ezt az összeget kötelesek saját felelősségükre befizetni. Tehát a forgalmiadót és fixtaxát tulajdonképpen ők hajtják be a szörmék tulajdonosaitól. E szabály alól még a kis állatbőrök sem kivételek. Ha a szörméket importálták, akkor nem esnek forgalmiadó alá, sem fixtaxa alá, miután ezeket az adókat a vámnál fizették ki. A rendelet felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kis báránybőrök (asztrachán-utánzatok) eladási ára darabonként 500—2000 lei között ingadozik.

Adóügyi kihágásokról felvett jegyzőkönyvek jóváhagyása

Közlöttük a pénzügyminisztérium által a kormányzók hatáskörébe utalt adóügyi teendőket, melyek közé — bizonyos értékhatárokig — az adóügyi kihágásokról felvett jegyzőkönyvek jóváhagyása is tartozott. Utólag a pénzügyminisztérium részéről megállapítást nyert, hogy ez a jóváhagyási hatáskör a kérdéses munkálatokat csak megnehezíti, minélfogva — 1938. december 19-én kelt 75.779. szám alatt a kormányzóságához intézett leiratával — ezen teendők alól felmentette őket.

A kihágási jegyzőkönyvek jóváhagyása tekintetében szükségesnek találjuk még a következőket tisztázni. Az egyenesadótörvény 115. szakasza szerint, az ezen törvényben tárgyalt adók elleni kihágásokról felvett jegyzőkönyvek jóváhagyása 100.000 lei értékhatárig bezárólag a kivetési adminisztrátorok hatáskörébe tartozik; ezen összegen felül pedig a pénzügyminisztérium központi közegeli hagyják jóvá. A többi adótörvényben tárgyalt adók elleni kihágások jóváhagyását, melyre általánosságban a pénzügyminisztérium illetékes, a pénzügyminisztérium 1939. február 7-én kelt 503.181. számú rendeletével az alábbi esetekben és értékhatárok között a kivetési adminisztrátorok hatáskörébe utalta és pedig: I. A forgalmi adótörvény elleni kihágások esetében: a) ha az alkalmazott büntetés — adó és bírság együtt — 50.000 leig terjed; b) ha az alkalmazott büntetés — csak bir-

ság — 20.000 leig erjed. II. A bélyeg- és illetéktörvény elleni kihágások esetében: a) ha az alkalmazott büntetés — bélyeg, vagy illeték és bírsággal együtt — 50.000 leig terjed; b) ha az alkalmazott büntetés — csak bírság — 20.000 leig terjed; c) hagyatékoknál, ha az alkalmazott büntetés — örökösödési illeték és bírság együtt — 100.000 leig terjed és feltéve, hogy a hagyatéki bruttó aktív vagyon kisebb 1 millió leinél. III. Az automobil adótörvény elleni kihágásoknál, ha az alkalmazott büntetés — állandó, vagy százalékos bírság — 50.000 leig terjed. Megjegyezzük egyébként, hogy az adóügyi perrendtartás egységesítéséről szóló törvény 12. szakasza, általánosságban, valamennyi adóügyi kihágásra vonatkozólag előírja, hogy azok 100 ezer leig bezárólag — adó- és bírság együtt — a kivetési adminisztrátorok által hagyhatók jóvá. Ennélfogva a fenti rendelkezés bizonyos hatásköri megszorítást jelent. Egyben megjegyezzük azt is, hogy ugyanezen törvény szerint azok a kihágási jegyzőkönyvek, amelyekben az alkalmazott büntetés — adó és bírság — 100.000 leinél nagyobb, csak egy speciális bizottság véleményének kikérése után hagyandók jóvá, mely bizottság hivatása megvizsgálni a kihágási jegyzőkönyv alapos voltát, úgy a kihágási eset fennfokására hozott bizonyítékok szempontjából, mint annak a törvény által előírt alaki követelményeinek szempontjából.

Kilizetődik a baforexport Angliába

Az angol-román kereskedelmi kapcsolatok egyre jobban kimályúlnak. Ujabban bútoriparunk kapott nagyobb megrendeléseket szériabútorok szállítására. Az első szállítmányok már meg is érkeztek Londonba és az üzlet — szakörökből nyert értesüléseink szerint — rentábilisnak bizonyult.

A háborúelőtti osztrák-magyar kötvényekért adott Csololdare kötvényeket kamatokkal együtt kiadja a pénzügyminiszterium.

A konszolidációs kölcsön kibocsátása alkalmával, — mint ismeretes, — a kölcsönjegyzésre a háborúelőtti osztrák-magyar kötvények is felhasználhatók voltak. Ezeknek a kötvényeknek túlnyomó részét még 1926-ban letétbe helyezték a kötvénytulajdonosok az illetékes pénzügyigazgatóságoknál. A pénzügyminiszterium értesítette a kötvénytulajdonosokat, hogy ezeket a háborúelőtti osztrák-magyar kötvényeket hivatalból konszolidációs kötvényekké alakította át és ezeket a kötvényeket a kötvénytulajdonosok bármikor átvehetik az 1935. évtől esedékes kamatokkal együtt az illetékes pénzügyigazgatóságoknál. A kamaton kívül a kötvénytulajdonosok megkapják az 1927-től 1936-ig a kötvények jövedelmeként az állam által befizetett kamatok megfelelő hányadát is.

A Sodronyipar Rt. közgyűlése

Az Industria Sármei S. A., az ország egyik vezető vasipari vállalata, február 23-án tartotta meg 18. rendes évi közgyűlését kolozsvári székhelyén. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztett jelentését egyhangulag elfogadta és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta, majd ismét az igazgatóságba választotta azokat, akiknek mandátuma lejárt. A közgyűlés határozata értelmében a vállalat az 1938. üzletévre részvényeseinek 14,5 százalékos osztalékot fizet épúgy, mint az előző évben. A közgyűlés a legteljesebb elismerését fejezte ki a vállalat vezetőségének elért üzleteredményért és előrelátó üzleti politikájáért, amellyel a vállalat további nagyarányú fejlődését biztosította.

Új házipítési részvénytársaság alakult Bucurestiben.

Imobiliara de Constructii S. A. cég alatt Bucurestiben részvénytársaság alakult ingatlanok építésére. A vállalat részvénytőkéje 5 millió lei. Alapítók: Vladimir Donescu 1 millió lei, ing. Octav Manolescu 200 ezer lei, Gheorghe Poss 1,300.000 lei, Alex. Popescu-Necsesti 500 ezer lei, Emil Marcovici 800 ezer lei, Constantin C. Stoinescu 1 millió lei és Georghe Georgescu 200 ezer lei tőkével.

Részben megváltoztatták a szatmári maximális árakat.

A mészárosok kérvényt juttattak el a polgármesterhez. Arra való hivatkozással, hogy a sertés ára az utóbbi hetekben emelkedett, kérték a zsír, a hús és a sertéskaraj árának felemelését. A polgármester a hetipiacon szemlét tartott és tapasztalatai alapján a mészárosok kérése felett kedvezően döntött. Ezek szerint tehát Szatmáron a zsír, a hús és a karaj kilója két lelei lett drágább. Az új árak hétfőn reggel léptek életbe.

Hárommillió leire emelte részvénytőkéjét a temesvári Friedrich-gépgyár

A Friedrich Testvérek Vasöntöde és Gépgyár Rt. temesvári vállalat részvénytőkéjét 2 millió leiről 3 millió leire emelte fel 200 darab 5000 lei névértékű részvény kibocsátása által. A vállalatnál ismét az igazgatóságba választottak dr. Kapler Jenő, Friedrich András mérnök, Elias Victor mérnök és Stefan Minius. Új igazgatósági tag Emilian Nadra, Schedievitza Erzsébet igazgatósági tagsága megszűnt.

A kisiparosság időszerű gondjai

Hány iparengedély szükséges az iparban?

A kisiparosnak sohasem volt talán annyi gondot okozó formai és anyagi kérdés, mint manapság. Még nehezebbé teszi a helyzetet a széthúzás és általában versengés, amelyet legtöbbször személyi sérelmek, vagy a kisipartól távol álló érdekek szünek. Jelenleg az iparengedélyek kiváltása tetézi a már megilévő bajokat.

Akármenyre is hihetetlennek látszik az első olvasásra, így van, ahogy a címben leírtuk: Igen sok régi kisiparos azt sem tudja, hogy hány iparengedély szükséges annak az iparágak az üzéséhez, amelyet mindmáig egyetlen iparengedély birtokában folytatott.

Újabb rendelkezések értelmében ugyanis a kisipari foglalkozásokat felparcellázták. A kabátszabást — például — egészen más, külön mesterségnek vették, mint a ruhaszabást. Ami annyit jelent, hogy az a kisiparos, akinek csak öltönyszabásra van engedélye, nem vállalhatja el majd egy felöltő elkészítését.

Igy van ez azonban más szakmákban is. Az asztalosipart három csoportra és hat alcoportha szakították, a következőképpen: épületasztalosok, ácsok, lépcsőkészítő asztalosok, bútorasztalosok, mechanikai asztalosok és faasztalgéplők. Egymik sem foglalkozhatik a másik mesterséggel, noha a múltban kettőt-hármat egyszerre üzött.

A munkügyi miniszterium nemrégiben közölte a kisiparosok képesítő vizsáinak előírt tantárgyait. Ebben a tervezetben a kisipart negyvenkét csoportba osztották és ennek megfelelően negyvenkét külön vizsaga-anyagot állítottak össze.

A kormányzat újabban elhatározta, hogy a negyvenkét kisipari szakmát összevonja. Elvégett javaslatára szólította fel a kisipari érdekviseleteket és a válasz megadása végett kérdőíveket küldött szét. A kisiparos egyesületek be is küldötték véleményüket és most érhető érdeklődéssel várják a kormány döntését.

Mialatt azonban a szakmai felosztás egyszerűsítésére várnak, elérkezett az ideje az új iparengedélyek kiváltásának. A törvény értelmében ugyanis a kiadott mesterkönyvek alapján minden kisiparosnak új iparigazolványt kell váltania a munkakamaráknál. A munkakamarák azonban ragaszkodnak a még érvényben lévő szakmai felosztáshoz és az iparigazolványokat csak egy iparágára tudják kiállítani. A szabóknak például választaniuk kell, hogy mint öltönyszabók, vagy mint kabátszabók akarnak majd

iparigazolványhoz jutni. Ha pedig mind a két rokonszokmat egyaránt gyakorolni akarják, akkor két iparigazolványt kell váltaniuk, ami többek között azzal a kötelezettséggel is fog járni, hogy két ipar után fogják majd megadóztatni őket.

Nem kételkedünk abban, hogy a kormány tekintettel lesz a kisiparosok jogos érdekeire és az iparigazolványok kicserélésének tömeges megkezdése előtt közlést teszi majd az egyívétartozó ipari szakmák újból való egyesítésére vonatkozó elhatározását. Addig azonban az új iparigazolványok kiváltása sok esetben nem történhetik meg.

Azokban nemcsak egyedül ebből áll a kisiparosság gondja. A kisiparos egyesületek és szindikátusok elismerésének kérdése még mindig nem nyert megoldást, pedig ettől a régi szakmai egyesületek és vagyonuk megtartásának, vagy elvesztésének sorsa függ. Ez a súlyos kérdés a szakmai iparosság kebelében oly súlyos személyi ellentéteket vetett fel, — hiszen gyakorlati nézeteltérésről beszélni még korai lett volna, — hogy egyazon szakmában és ugyanannak a kormányzóságnak területén több céhet is szerveztek. Mivel pedig a törvény ugyanakkor a szakmának csak egyetlen céhet engedélyez, akarva nem akarva, egybe kell olvadniuk. Ez pedig nem megy könnyen. Sőt azt halljuk, hogy még most is folyamatban van egy újabb szakmai céhalakulás Erdélyben, noha az illető szakmának már van egy céhe. Így értelmezi a kisiparosság az egységben rejlő erő fogalmát?

Mindaz azonban csak egyik része az iparosság gondjainak. Nem tudjuk, hogyan fogja a társadalombiztosító pénztár a kisiparosok betegsegélyző járulékait megállapítani. Nem tudjuk, meddig marad a kisipar a munkakamarák kebelében és mikor kerül ismét vissza a kereskedelmi és iparkamarákhoz. Azt mondják, hogy erre néve már készülőfélben van az új törvény. Nem tudjuk, hogy szakmai céheink az eredeti elgondolás szerint fognak majd működni, vagy az iparkamarák kebelében belül fejtik majd ki tevékenységüket. Mert erről is szó van. Nem tudjuk, hogy a tanoncszerződés kérdésében megmarad-e a mostani szabad szegődési rendszer, vagy pedig bevezetik az annyit emlegetett kötelező állami közvetítést? Nem tudjuk, mikor lépnek életbe a kisiparosok és segédek mester- és segédvizsgáira vonatkozó hivatalos tantervet és vajon nem engednek-e a tanterven valami könnyítést?

Csupa kérdés. A felelettől pedig a kisiparosság jórészenek megélhetése függ. r. v.

Az aradi munkabíróság szerint vezető alkalmazott nem követelhet túlóra díjat

Schiebel Gusztáv jelenlegi aradi lakos, pert indított a déznai Erdőipari Részvénytársaság ellen, amelytől vasárnapi munka- és túlórák címen 1228,250 leit követel. A keresetben Schiebel Gusztáv kifejtette, hogy évekig a déznai Erdőipar Rt. szolgálatában állott, amely elbocsátotta állásából. A vasárnapi munkadíját és az elmaradt túlórákért járó összeget három évre visszamenőleg kérte.

A munkabíróság előtt az alperes vállalat arra hivatkozott, hogy Schiebel Gusztáv a cégnél vezető állást töltött be, így tehát neki a túlórákért külön díjazás nem jár. Ennek az érvelésnek a munkabíróság helyt adott és a keresetet elutasította, Schiebel pedig 4000 lei perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolásában a munkabíróság a következőket mondta ki: Schiebel Gusztáv valóban vezető és felügyelő szerepet töltött be a vállalatnál. Felettese nem volt, így tehát munkáját maga osztotta be és a saját hibájából történt

az, ha munkáját nem úgy osztotta be, hogy túlórákat ne kelljen végeznie. Ami a vasárnapi munkát illeti, mint vezető tisztviselő, lelkiismereteségből ment be vasárnap az irodába, amiért külön díjazás nem jár. A munkatörvény 36. szakaszának c) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a vezető állást betöltő alkalmazottakra a nyolcórás munkáról szóló intézkedés nem vonatkozik.

Schiebel Gusztáv az ítélet ellen fellebbezést jelentett be és ezúgyben a törvényszék márciusban hirdet ítéletet.

— **Könnyítés a nyersbőr-behozatalra.** Bucurestiből jelentik: Mociornita, az ismert cipőgyáros érdekes előadást tartott, amelynek során rámutatott arra, hogy amennyiben a nyersbőr behozatalánál bizonyos könnyítéseket eszközölnének, úgy az ország cipőgyárai valamennyi parasztembert olcsó lábbelivel tudnák ellátni.

Akiket meg kell menteni

Irta: SZELE BELA dr.

A fővárosban is, a vidéken is a rendőrfelügyelők felhívták azokat, akik nem román állampolgárok, hogy jelentkezzenek. A felszólítások világosan utalnak arra, hogy azoknak is jelentkezniük kell, akik az 1924-es állampolgársági névjegyzékekből bármilyen okból kimaradtak. Most derül ki igazán, hogy milyen nagy a száma azoknak, akiknek minden elődjük Erdélyben született, akik a szent földről soha ki se tették a lábukat, akik itten végeztek állami, megyei, községi vagy magán szolgálatot, folytattak ipart, üzletet kereskedést, törték az anyaföld rögét, katonáskodtak és hordozták az állami közterheket, s ma mégis arra kellett döbbernük, hogy ők idegenek a saját szülőföldjükön, mert az állampolgársági törvény értelmében összeállított bajstromokból saját mulasztásukból kimaradtak.

A mostani hivatalos seregszemle azonban nem csak adatgyűjtés, hanem ezekre nézve kenyérkérdés is. Rengeteg azoknak a száma, akiknek eddig még nem volt szükségük arra, hogy állampolgárságukat igazolják. Ezek gondtalanul, nyugodtan éltek, végezték kenyeretadó munkájukat, végezték családjaik munkáját. Senkinek nem jutott eszébe ezektől számonkérni állampolgárságukat, s így munkahelyükön maradhattak. A mostani jelentkezések után természetesen ezekről is kiderül, hogy kimaradtak az állampolgársági névjegyzékekből, s ezeknek az embereknek jövője is komoly gondok ad okot. Az így, most már hivatalosan nyilvántartásba vett nemállampolgárok állásukban való megmaradása, újabb elhelyezkedése, gyermekeik taníttatása, ipari pályára adása mind kétségessé válik. Az a szomorú tábor, amely eddig a volt köztisztviselőkből, nyugdíjasokból és állampolgárságukat eddig igazolni nem tudó emlékekből tevődött össze, most erősen megduzzad. Újabb tömegek kerülnek arra a golgothás utra, melyet évek óta tapasztalnak azok, akik legnagyobb részben önhibájukon kívül maradtak ki az állampolgársági névjegyzékekből.

Lehet, hogy a mostani összeírásnak az a célja, hogy pontos adatokat nyerjen a kormány arról, hányan vannak, akiknek állampolgársági ügye még rendezetlen, bár rendelkeznek azokkal a feltételekkel, melyeket a régi állampolgársági törvény a felvétel feltételül megszabott. Lehet, hogy segítő kézzel akar a kormány belenyulni abba a rettenetes zűrzavarba, mely az állampolgárságnélküli emberek sorsát jellemzi. Minden esetre tenni kell valamit! Meg kell keresni és meg kell találni a megoldást, mely a hibájukon kívül hontalanokká váltott, jogszerezint román állampolgárok jövőjét kiragadja a bizonytalanság és kenyértelenség szakadékából.

Sokszor tettük már szóvá az állampolgársági kérdés megnyugtató rendezésének szükségességét. Mindaddig napirenden kell tartanunk ezt a kérdést, míg kielégítő megoldást nem nyer. Ezelőtt egy hónappal, mikor a magyarság nevében a kormány és magyar nép között létrejött megállapodást aláírók tisztelegtek a belügyminiszter urnál, szóba került az állampolgársági kérdés rendezésének sürgős ügye is. A miniszter ur ekkor megnyugtató kijelentést tett és megígérte, hogy tanulmányozni fogja a problémát. Tudjuk, hogy az ország gondjait intéző kormányfőúrunk rengeteg dolga van, s így könnyen megtörténhetik, hogy eddig még nem ejtette sorát ígéréte beváltásának. De reményességel telten és bizakodva várjuk, hogy szívesre kerülnék a mi nagy és égő sebünk orvoslása. A kormány gondossága és népméltó igyekezete egymásután indítja be a támaszraszoruló emberek megsegítését célzó nemes akciókat. Kórházakat, fürdőket, napközi-otthonokat, menhelyeket akar a kormányzat teremteni, hogy ne hangozzék panasz az országban, hanem jólét és megelégedettség legyen urrá. Ebbe a munkába egészen jól beleilleszkedik az állampolgárságból kimaradt, de arra egyébként jogosítvánnyal rendelkező embertársaink felmentése és megmentése. Mert megmentésről van szó, hiszen, aki nem tudja igazolni állampolgárságát, az még a mindennapi kenyér megkeresésének lehetőségét is elvesztheti, más országban pedig nem kereshet megélhetést, mert ottan nem szerzett és nem kaphat polgárjogot.

Illetékes helyen szó volt arról, hogy a kimaradtak pontos kimutatásának elkészítése után intézkedés fog történni az ezek husabavágó kérdése meg-

Tájékoztatót adott a kolozsvári munkakamara a munka- és mesterkönyvek valamint a tanoncszerződések kiadásáról

Az iparendedélyek, mester- és munkakönyvek kiadásával, valamint a tanoncszerződések megkötésével kapcsolatban, a clujai munkakamara az érdekeltek tájékoztatására részletes közleményt adott ki. Eszerint tanoncszerződés alkalmával a szerződés bejegyzését kérő beadványhoz mellékelni kell a munkaadó és tanonc között kötött szerződés három példányát, a tanonc születési és állampolgársági bizonyítványát, az iskolai bizonyítványát, valamint a betegsegélyzőhöz történt harminc leí befizetését igazoló nyugtát.

A segédkönyv kiadására vonatkozó kérvényhez csatolni kell a mester szolgálatot igazoló bizonyítványt és a tanoncszerződésnek egy példányát. A munkakönyvek kérelmezéséhez be kell mutatni a tanoncszerződés bizonyítványt, anyakönyvi kivonatot, állampolgársági bizonyítványt, a szakmai tanfolyam elvégzését tanúsító igazolványt és végül a betegsegélyzőhöz befizetett háromszáz leiről szóló nyugtát, valamint két

darab fényképet. A mesterkönyv kiadása iránti kérvényhez munkakönyvet, három évi szakmai gyakorlatot igazoló bizonyítványt, két fényképet, anyakönyvi kivonatot, állampolgársági bizonyítványt és ötszáz leies betegsegélyzői illeték befizetéséről szóló nyugtát. Iparengedély kiadásához az engedély kiadásához szükséges kérvényt, a szakma gyakorlására vonatkozó mesterkönyvet, kétszáz leies illeték befizetéséről szóló nyugtát, a városi egészségügyi hivatalnak a munkahely egészséges voltát tanúsító okiratot és két fényképet. Minthogy a képesítési okmányok kibocsátása már véget ért, a kamara felhívja úgy a munkásokat, mint a mestereket, hogy igazolványaikat vegyék át, mert azokat, akiket az ellenőrzés alkalmával munkakönyv nélkül találunk, tízezer lejig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják. Azok a munkaadók, akik mesterségüket önállóan gyakorolják, harminc napon belül kötelesek az iparendedély kiadását kérni.

A sepsiszentgyörgyi építőiparosok a kontárok ellen

A sepsiszentgyörgyi építőiparosok céhe népes közgyűlés keretében foglalkozott a kontárkérdéssel. A közgyűlés egyhangú megállapítása szerint Háromszék megyében az utóbbi évek folyamán nagyon elszaporodtak az építőiparosok egzisztenciáját veszélyeztető kontárok. Ezért a megjelentek erőltetett rendszabályok életbe lépését határozták el. Kimondták hogy megkeresést intéznek a munkakamara felé, amelyet arra kérnek: tegye lehetővé a kontárok szigorú ellenőrzését. Erre az idevonatkozó munkatörvények lehetőségét is nyújtják. A munkatörvény intézkedéseivel kapcsolatban nemcsak

a kontárokat büntetik meg szigorúan, hanem a képesítés nélküli személlyel dolgozó munkaadókat is. Az építőiparosok tehát egyidejűleg felszólítják az építőközönseget is, hogy a pénzbírság elkerülése végett, csakis megfelelő képesítéssel rendelkező iparossal dolgoztasson. A munkakamara kérelmében rövidesen megalakul egy ellenőrző bizottság, amely hivatva lesz felülvizsgálni az összes megyei építkezéseket. A bizottság minden adott esetben jegyzőkönyvet vesz fel a kihágásokról. E jegyzőkönyvek alapján aztán megbüntetik úgy a képesítés nélküli vállalkozót, mint a munkaadót is.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara emlékirata a levélborítékokon alkalmazott reklámokról szóló törvénnyel kapcsolatban

Az aradi kereskedelmi és iparkamarához a közelmúlt napokban ismételtelen is panaszok érkeztek a levélborítékokon alkalmazott reklámokról szóló törvény végrehajtásával kapcsolatban. A Hivatalos Lap 1939 február 15-iki számában megjelent az a rendelkezés, amely részletesen közli, hogy a különböző vállalatok, milyen illetéket kötelesek fizetni a levélborítékjaikon alkalmazott reklámszövegek után. A rendelkezés értelmében tilos a levélborítékon olyan szöveget feltüntetni, amely reklámnak lenne minősíthető.

A panaszok szerint az aradi állomási postahivatal tévesen értelmezi ezt a rendelkezést, vagy pedig, ha valóban léteznének vitás esetek is, helytelenül jár el, aminek következtében a vállalatok károkat szenvednek. Az aradi kereskedelmi és iparkamarához érkezett panaszok közlik, hogy az állomási posta például az olyan leveleket, amelyek borítékján reklámszöveget vél felfedezni, nem továbbítja és sokszor csak két-három nap múlva értesíti a feladót arról, hogy a levelet nem továbbította, egyben pedig felszólítja, hogy vagy rendezze a reklám után fizetendő illetékek kérdését, vagy pedig alkalmazzon más borítékot. Mivel a vállalatok a levelekben sokszor sürgős ügyeket közölnek, a levelek visszatartása károkat okoz nekik. Megtörtént például, hogy visszatartottak borítékot mert azon a cég védjegye szerepelt, holott a február 15-iki Hivatalos Lapban megjelent rendelkezés azt is megengedi, hogy a borítékokra rá ragaszsanak olyan vignetákat, amelyek csak

a védjegyet ábrázolják, reklámszöveget azonban nem tartalmaznak.

Mivel maga a rendelet sem tisztázza világosan, hogy mi értendő jelen esetben reklám alatt és hogy valóban mi szerepelhet a cég elnevezésén kívül a vállalatok üzleti borítékain, az aradi kereskedelmi és iparkamara emlékirattal fordul az ügyben a posta vezérigazgatóságához és a nemzetgazdasági minisztériumhoz, rámutatva a sürgős tisztázás szükségességére, mert a jelenlegi helyzet, amikor sem a posta szervei, sem a vállalatok, nem kaptak még kellő tájékoztatást, zavarokat idéz elő a postaforgalomban.

A dévai Iparos Temetkezési

Egylet közgyűlése.

A dévai Iparos Temetkezési Egylet Stólc Mihály elnökletével vasárnap tartotta meg rendezési közgyűlését, amelyen az eddigi alelnök helyébe alelnöknek Petrisor Dionisie városi tanácsost választották meg. A közgyűlés elfogadta a zárszámadást, amiből kitűnt, hogy az egyesület az év folyamán 20 esetben fizetett ki temetkezési segélyt 38 ezer 86 leí összegben, összes kiadása a temetkezési segéllyel együtt 53 ezer 937 leí volt, míg bevétele tagdíjakból 84 ezer leí, 1937 évi maradvány 91 ezer 710 leí, összes bevétele 180 ezer leí volt és az egylet a múlt évet 126 ezer 247 leí készpénz egyenleggel zárta. Az egyletnek ma mintegy 400 tagja van.

feljebb rendezésre. Az államnak is érdeke, hogy ne éljen az országban olyan népréteg, mely hontalan, s mely a nyomor karjai között vergődik, hanem

megelégedett és boldog, becsületes munkával boldogulni tudó nép álljon ott az állam érdekei mellett.

A Kisipari Hitelintézet közgyűlése

A Kézműiparosok Országos Hitelintézete, a mely az elmúlt évben alakult meg azzal a feladattal, hogy a kisiparosok hitelezését megszervezze, március 9-én tartja első közgyűlését. A közgyűlési beszámoló elé kisipari körökben érdeklődéssel néznek.

Megalakult

a nagyváradi faipari cég.

A nagyváradi faiparosok cége Pankolits Károly korelnök vezetése mellett megtartott alakuló gyűlésén az igazgatótanácsba a következőket választotta: Singus Ludovicot, Cutus Ioant, Száraz Miklóst, Szabó, Petrut, Iurca Ludovicot, Maccsicska Mihályt, Hodrea Ioant, ifj. Péntes Lajost, Pankolits Károlyt, Bauer Viktort, Széles Kálmánt, Gembáti Frigyes, Kovács Jánost, Art Viktort és Szilágyi Istvánt. Ellenőrök lettek: Nádas László, Szamarjai Sándor, Szuchoni Stefan és Kornweisz Emanuel. Főkönyvelő Popa Dumitru.

SZIVES VENDEGLATÁS.

Iceg találkozik barátjával, Biceggel, akit már régen nem látott.

— Nézd, barátom, — mondja neki — nagyon kedves volna, ha vasárnap kijönnél hozzánk a Zugligetbe látogatóba. A Nyugatinál felszáll a villamosra, átszáll egy budai, majd egy zugligeti kocsi, a végállomáson kiszállsz, aztán egyenesen folytatod az utad a Zugligeti-úton. A harmadik keresztútnál balra letérsz, a negyedik ház a miénk. Ott egyszerűen a lábaddal betaszítod a kaput és bejössz.

— Miért pont a lábammal? — csodálkozik Biceg.

— Azért, mert a keziddel nem tudod. Az mind teled lesz ennivalóval.

A kolozsvári közigazgatási tábla nem illetékes a más tartomány területéről származó ügyekben.

A kolozsvári közigazgatási tábla elé gyakran kerülnek olyan ügyek, amelyek Gyulafehérvárról, Marostartomány királyi helytartóságától érkeztek. A kolozsvári közigazgatási tábla, az ilyen ügyekben mindenkor illetéktelennek jelenti ki magát, mert az új közigazgatási törvény értelmében a közigazgatási tábla csak a tartomány területéről származó ügyekben hozhat döntést. Azt is előírja az új közigazgatási törvény, hogy minden tartományi székhelyen közigazgatási tábla állítandó fel. Gyulafehérváron, Maros-tartomány központjában azonban ilyen szerv nem működik. Így a Marostartomány területén felmerülő kérdések, legyenek azok bármilyen sürgősek is, a gyulafehérvári közigazgatási tábla tényleges felállításáig, jogérvényes megoldást nem nyerhetnek.

Újabb pénzügyminiszeri rendelet szabályozza a borecetgyárak működését

A napokban újabb pénzügyminiszeri rendelet jelent meg, amely fokozottabb ellenőrzés alá helyezi a borecetgyárak működését. A rendelet szerint a jövőben három foknál gyengébb és kilenc fok alkoholtartalomnál erősebb bor nem használható fel borecet, vagy borecet-kivonat előállítására. A borból készített ecet zárt üvegekben kétféle elnevezéssel hozható forgalomba. Az egyszerű ecet „borecet” megjelöléssel, míg a koncentrált ecetsav „borecet-kivonat” néven. Borecet csak azok a gyárak állíthatnak elő, amelyek erre külön engedélyt szereznek a földművelésügyi minisztériumtól.

ELŐKELŐ CSALÁD.

A hirtelen meggazdagodott Protzák a tengerparton nyaralnak. Délután hivatja Protzné a nevelőjét és megkérdi:

— Hol vannak a gyerekek?

— A strandon.

— És mit csinálnak?

— Ásnak a homokban.

— Kisszezon, — mondja Protzné, — ezt nem bírom, van elég pénzünk, hogy ilyesmit munkásokkal végeztessünk el.

150 tanuló maradt ki az aradi inasiskolából

A munkaügyi felügyelőség jelentése

Az aradi munkafelügyelőség emlékiratot intézett a munkaügyi minisztériumhoz, amelynek figyelmét felhívta az inasoktatással kapcsolatos helyzetre és azt kérte, hogy a minisztérium a lehetőségekhez képest igyekezzen azon a jövő tanévtől kezdve változtatni. Ezen emlékirat rávilágít arra, hogy az 1936. évi ipartörvény értelmében az inasok számára kötelező az inasiskola és azok az inasok, akik inasiskolai bizonyítványt nem tudnak felmutatni, segédkönyvet nem kaphatnak. Az aradi inasiskolából az idén helyhiány miatt 150 inas maradt ki, ami egyet jelent azzal, hogy ezek az ifjak ezt az évet elvesztették. A munkaügyi felügyelőség ezért a minisztérium intézkedését kéri megfelelő számú párhuzamos osztály létesítése érdekében, nehogy az inasok — akiknek szá-

mára törvényileg kötelező az iskola látogatása arra kényszerüljenek, hogy kimaradjanak az iskolából. Ez az emlékirat időszertívé teszi az aradi római katolikus egyházközségnek azt a régi kérését is, amelynek értelmében engedélyt kértek kisebbségi magyar inasiskola létesítésére. Erre a kérvényre a minisztériumból még nem érkezett meg a válasz. Abban az esetben, ha ezt a kérvényt kedvezően intéznék el, ez lényegesen javítana az aradi inasok általános helyzetén, mert hiszen ekkor mód nyílna arra, hogy a kisebbségi inasok ebben, az egyház által fenntartott iskolában tanuljanak és ennek következtében a minisztériumnak is kevesebb helyről kellene gondoskodnia.

Szövetkezetbe tömörülnek a szatmári mészárosok

Ha a törv. megvalósul, a omészárszék háromnegyedrészt feloszlatták

A szatmári mészáros szindikátus vezetősége nagyszabású tervet készített a mészárosok gazdasági helyzetének és több oldalról veszélyeztetett kenyerük biztosítására. Borbélyiparosaik mintájára a mészárosok is szövetkezetbe akarnak tömörülni. Az erre vonatkozó felszólítást az elnökség már szétszította a tagok között és állásfoglalásra kérte fel őket.

A terv szerint a városban működő 60 mészárszék bezárnák. Helyette 12 vagy 16 új mészárszék nyitna meg a szövetkezet. Ez által óriási összegeket takarítanak meg üzletbér, áramdíj és jégbeszerzési költségekben, azonkívül más olyan előnyöket is élveznek, amelyeket a szövetkezeti törvény előír. például 3 évi adómentességet, korlátlan nyitvatartási lehetőséget stb.

Hatvan éves korában a szatmári mészáros nyugdíjba vonulhatna s élete végéig a szövetkezet gondoskodna róla. A mester özvegyének helyzetét az alakuló közgyűlésen állapítanák meg, egyéb rendezetlen problémákkal egyidejűleg. A zsidó mészárosok szintén belépnének a szövetkezetbe, úgyhogy a városban csak három kóser mészárszék tartana nyitva. Megoldást nyerene a rengeteg künnlevőség kérdése is. A szövetkezet ugyanis beszüntetné a kihitelezést. Miután a vezetőség terve életrevalónak és a tagokra nézve hasznosnak látszik, nagyon valószínű, hogy a szatmári „Mészárosok és Hentesek Szövetkezete” rövidesen több lesz, mint papírra vett tervezet.

Április 30-ig köteles minden munkaadó alkalmazottjának gázálarcot beszerezni

Megírtuk, hogy a Monitorul Oficial január 30-án megjelent 24-ik számában közzétett rendelet törvény értelmében a köztisztviselők és magánvállalatokat kötelezik, hogy alkalmazottaik számára gázálarcot szerezzenek be. A rendelet törvényt és annak végrehajtási utasítását most küldötték meg a helyi betegsegélyző pénztárakhoz, a magán-, ipari- és kereskedelmi cégeknek ugyanis oda kell eljuttatni a gázálarc megrendeléseket. A törvény szerint

a vállalatok legkésőbb április 30-ig kötelesek megrendelni a gázmaszkot és a megrendeléssel egyidejűleg le kell fizetniük a darabonkénti 600 leies vételárát is.

amely összeget majd minimum hat hónap alatt vonják le alkalmazottaik fizetéséből, havi részletekben. A törvény szerint gázálarccal kell rendelkeznie a vállalat tulajdonosa is. Úgy szintén minden alkalmazott, aki a betegsegélyző pénztárnál biztosítva van. A gázálarc csak a véteár teljes kiegyenlítése, illetve levonása után megy át a vevő tulajdonába. Minden alkalmazottnak rendelkeznie kell gázmaszkkal, akár mozgósítható háború esetén, akár nem. Hogy a gázálarcot a tulajdonos lakásán, avagy annak munkahelyén kell kénytelenben tartani, erre vonatkozólag még semmi utasítás nem érkezett a betegsegélyzőhöz.

A temesvári ipar kamara újabb közbenjárása a tévesen felvett birságolási jegyzőkönyvek megsemmisítése érdekében

Az ország különböző városaiban, mint ismeretes, a pénzügyőri gárda közegei birságolási jegyzőkönyveket vettek fel azon kiskereskedők ellen, akik nem vezették az agrártermékek értékesítéséről szóló törvény által előírt liszt-regisztereket. Ezen birságolási jegyzőkönyvek nagy része tévedésen alapult, mert a törvény csak azon kereskedőkkel szemben írta elő kötelezően a liszt-regiszterek vezetését,

akiknek lisztforgalma üzletiük összes forgalmának 20 százalékát meghaladta, tehát, akik tulajdonképpen lisztkereskedőknek tekinthetők.

Múlt év december végén, mint megírtuk, új törvény jelent meg, amely kiterjesztette a liszt-regiszter vezetésének kötelezettségét a lisztet árusító összes kereskedőkre, tehát a kiskereskedőkre, szatócsokra is. Még ezen törvény megjelenése előtt a temesvári kereskedelmi és iparkamara

lépéseket tett a téves birságolási jegyzőkönyvek megsemmisítése érdekében. Mivel azonban ez a mozzanat nem járt eredménnyel és mivel éppen az új törvény életbeléptetése igazolja azt a körülményt, hogy a megbírságolt kereskedők a birságolás időpontjában még nem voltak kötelesek liszt-regisztereket vezetni, ennél fogva a temesvári kamara most újból közbenjárót és nyomatékosan kérte a kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségét, hogy teljes erkölcsi szilvával eszközölje ki az új törvény életbeléptetése előtt felvett birságolási jegyzőkönyvek megsemmisítését.

Ez a lépés már azért is indokolt, mert a legtöbb esetben kisebbségi nyelvről van szó, akik részére a fellebbezés utja már csak azért is nehéz, mert a legtöbb esetben tízezer leit kitevő birságról volt szó, amely összeget fellebbezésnél előzetesen letétbe kell helyezni.

Milyen jogokat szab meg a biztosított számára az új társadalombiztosító törvény

Közi: KELE SANDOR dr.

Az új társadalombiztosító törvény rendelkezései szerint a következő jogok illetik meg a biztosított tagot:

1. Orvosi kezelés betegség, vagy baleset esetén és pedig a betegség első napjától kezdve a betegség teljes elmulásáig.

2. Kórházi, vagy szanatóriumi kezelés a törvényben meghatározott esetekben.

3. Joga van orvosságokra, kötszerekre és az ezzel kapcsolatos anyagokra.

4. Gyógyfürdői kezelésre.

Az orvosi kezelésre a betegség napjától jogosult a beteg.

A kórházi vagy szanatóriumi kezelésnek akkor van helye, ha az orvos ezt szükségesnek véli, valamint, ha a kezelés és betegség természete megköveteli. Azonban ilyen kezelés egy év folyamán legfeljebb 26 hétig tarthat ugyanazon betegség miatt és legfeljebb 36 hétig, ha más betegségben is megbetegedett a tag. A baleset esetén ezen kezelés a teljes gyógyulásig tart.

Az orvosi előírás alapján a tagok jogosultak a gyógyszerekre és kötszerekre a pénztári gyógyszerárakról és amennyiben ezt a pénztári gyógyszerárak ki nem tudnak szolgáltatni, úgy azok a törvényben foglalt rendelkezések figyelembevételével beszerezhetők magángyógyszertárakban is.

Gyógyfürdői kezelést az a tag igényelhet csak, aki az utolsó 3 évben legalább száz izben fizetett betegségélyző díjat. Ha ilyen kérelmet terjeszt elő a tag, ezenkívül orvosilag is megállapítandó, hogy szükséges-e az ily irányú kezelés és csak ebben az esetben van helye a tag elküldésének ilyen gyógyhelyre.

5. A tagot betegsége tartamára táppénz illeti meg, ha a betegség következtében nem tud dolgozni. A betegség első hét napjára járó segélyt most már nem köteles a munkaadó megfizetni. Ez a segély a negyedik napon jár, azon időponttól számítva, mikor a pénztári orvos a munkaképtelenséget megállapítja. A táppénz az átlagosan élvezett fizetés 50 százaléka betegség esetén. Azon tagok, akik az I. osztályba tartoznak, csak akkor kaphatnak táppénzt, ha a munkaadó részéről nem jár részükre élelmezés a betegség tartama alatt. Táppénzt egy év folyamán csakis 26 héten keresztül folyósít a pénztár ugyanazon betegség címén és legfeljebb 36 héten keresztül, ha ugyanazon év folyamán más betegségben is megbetegedett a tag.

A tüdőbetegek, akiket nem illet rokkantsági segély, 26 héten keresztül kapnak segélyt a betegség miatt.

Baleset esetén azonban ez a segély a teljes felgyógyulásig jár.

6. Anyasági segély illeti azon tagot, aki a szülés előtt az utolsó két évben legalább 26 héten keresztül fizette a betegségélyzői díjat. Ez esetben szülés esetén jár részére orvosi kezelés, orvos, szülész, kötszerek és a csecsemő részére szükséges fehérnemű. Ha azonban 36 héten keresztül fizette a betegségélyzői díjat egy év folyamán, vagy két év alatt 52 hétig fizette a díjakat, a fentiekén kívül még 12 héten keresztül táppénz is megilleti az utolsó év fizetési közepéig tartva. A szülés előtt hat héttel már megilleti a segély egy része, ha az orvos megállapítja, hogy a szülés hat héten belül be fog következni. A másik hat hétre járó táppénz a szülés után jár. Ezen kívül még hat hétre a fenti időpont után szoptatási segélyt kaphat, ha nem dolgozik ezen idő alatt, ha pedig dolgozik, a segélyösszeg fele jár csak ezen a címen. Ha pedig szülés következtében megbetegedik és munkaképtelen, úgy ezen időponttól kezdve részére a betegsegély jár.

7. Rokkantsági segély jár a tagnak, ha a betegség megszűnte után a tag munkaképtelenné válik és ezt az orvos megállapítja. Ha az orvosi kezelés megállapítja, hogy szakmájában a gyógyulás ellenére is munkaképtelenné vált. Segélyre csak az a tag jogosult, aki a betegség keletkezése, illetve orvosi megállapítása előtt legalább 200 hétig tag volt és évenként legalább 16 héten át fizette a betegségélyzői díjat. Jár

ez abban az esetben is, ha legalább 1000 héten át betegségélyző-tag volt.

A rokkantsági segély 4800 lei évente, amelyhez még hozzáadandó minden tényleg befizetett betegségélyző-díj után (hét után) az első osztálynál 4, a IV. osztálynál 6, az V. osztálynál 8 lei, a VI. osztálynál 10 lei, a VII. osztálynál 12 lei és a VIII. osztálynál 14 lei. Így tehát a nyugdíj megállapításánál figyelembe veendő a tényleg befizetett hetek száma szerint járó fenti összegek. Ha a rokkantság olyan fokú, hogy a rokkant mellett egy személy tartandó, a nyugdíj egy harmadával az összeg felemelhető. Ilyen segélyt a tag csak akkor kaphat, amikor a táppénz-segély megszűnik és a tag munkaképtelenségét az orvos megállapítja és amennyiben ilyen segély adását a tag kéri és ezen jogosultságát a pénztár megállapította, ha a rokkant munkát vállal, úgy ezen időre ezt a jogát elveszti. Baleset esetén is jár a rokkantsági nyugdíj. A rokkantsági nyugdíj iránti igényeit a tagnak be kell jelentenie, amennyiben azt hivatalból nem állapítja meg a kerületi orvos és nem tesz előterjesztést az ily nyugdíj folyósítása iránt.

8. Nyugalombavonulás, illetve öregségre szóló nyugdíj illeti meg azon tagot, aki 60 éves és e kor elértéig legalább 400 héten át fizette a betegségélyző-díjat és évenként legalább 16 héten át fizette a díjat, vagy tekintet nélkül arra, hogy évenként hány héten át fizette a tagdíjat, de 1000 hétig betegségélyző tag volt. Bizonyos ipari foglalkozási ágaknál az említett feltételek fennforgása esetén is csak akkor jár ez a nyugdíjösszeg, ha ugyanakkor, amikor a fenti fel-

tételeket betölti, a tag megszünteti munkásságát. A nyugdíj összege úgy állapítandó meg, mint a rokkantsági nyugdíjnál. Természetesen, aki már rokkant-nyugdíjat élvez, annak a fenti címen nyugdíj nem jár, miután az intézettől csak egy nyugdíj vehető fel. A fenti jogok a biztosított tagot illetik meg.

Mi illeti a családtagokat?

A családtagok a következők: Feleség, vagy a férj, ha a nő tartja el és munkaképtelen. A 18 éves korig a törvényes gyermekek. A 18 éves koron túl levő munkaképtelen gyermekek. A szülők, akiket a biztosított tart el, ha azok munkaképtelenek és azon 18 évet be nem töltött testvérek, akiket a tag tart el és vele egy háztartásban levőknek tekintendők. Ezeknek a családtagoknak igényük lehet orvosi kezelésre és legfeljebb nyolcheti időtartamra kórházi kezelésre. A biztosított tag felesége szülés esetén jogosult orvosra, szülészre, a gyermeknek szükséges ruhára, kötszerekre, gyógyszerekre, ha a tag az utolsó 12 hónapban legalább 36 héten át volt a betegségélyző tagja, a gyermek születése előtt, vagy az utolsó két évben 52 hétig fizette a díjakat. Ha a tag kórházban van, akkor nem kap táppénzt, de ez esetben is családja a neki járó táppénz 50 százalékat kapja meg. A tag elhalálása esetén a családtagok temetkezési segélyre jogosultak, ha a tag elhalálása előtt legalább 32 izben fizetett betegségélyző járulékot az utolsó két év folyamán, vagy ha 64 izben fizetett járulékot az utolsó három év folyamán, még akkor is, ha az utolsó három hónapban már nem volt tag, vagy pedig, ha 1000 héten át fizetett járulékot, még ha az elhalálozásokor már nem is volt tag. A segély összege osztályonként változik. Az elhunyt tag jogutódai rokkantság, öregség címén járó nyugdíjat is kaphatnak a törvény 51-56. szakaszában foglalt és részletezett esetekben. A kérelmet az elhunyt halála után kellő iratokkal kell előterjeszteni. A tag és hozzátartozói tehát a fentebb részletezett jogait érvényesíthetik az új törvény rendelkezései alapján.

A cégbejegyzés új rendje körül kialakult gyakorlat

Milyen iratok, bizonyítványok és engedélyek szükségesek az új cég bejegyzéséhez?

Az 1938. december 15-én a Hivatalos Lapban megjelent új cégbejegyzési törvény körül még nem alakult ki egységes gyakorlat. Az eddigi gyakorlat szerint a cégbejegyzés feltételei az alábbiak:

- 1.) Bejegyzési kérés két példányban hivatalos úrlapon.
- 2.) Állampolgársági bizonyítvány. — Ha az állampolgársági revízió alá eső személyről van szó, csatolni kell okiratot arról, hogy nem történt az eljárás során az állampolgársági névjegyzékből.
- 3.) Születési anyakönyvi kivonat.
- 4.) A megyei egészségügyi tanácstól beszerzendő egészségügyi engedély.
- 5.) A pénzügyigazgatóságnál készpénzben lefizetendő 132 lei illeték kifizetését igazoló nyugta.
- 6.) Bizonyítvány teljes elemi iskolai végzettségről. Természetes, ha a kérvényező több iskolát járt, legmagasabb iskolai bizonyítványt kell becsatolnia.
- 7.) Bizonyítvány a törvényszéktől, hogy a fentemlített módosító törvény második szakaszának C. pontjában részletesen felsorolt bűncselekményekért a kérvényező nem volt elítélve.
- 8.) Az ügyészség mellett működő bünyügyi nyilvántartó hivatal (Cazier judiciar) bizonyítványa.
- 9.) Ha már volt önálló kereskedő, cégkivonat előző cégéről, vagy ha nem volt, a Kereskedelmi és Iparkamara Uniójától Bucurestiből beszerzendő bizonyítvány, mely az utóbbi körülményt igazolja.
- 10.) Az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara által kiállítandó olyan bizonyítvány, amelyben ez igazolja, hogy a törvény által megkívánt 1-től 5 évig terjedő praxisa van a kérvényezőnek az iskolai előtanulmányaihoz képest. A Kere-

kedelmi és Iparkamara ezt a bizonyítványt a saját maga által esetleg eszközöndő ténymegállapítások mellett annak a kereskedőnek írásbeli tanúsítványa alapján adja ki, akinél a bejegyzést kérő a gyakorlatot folytatta.

A törvény szerint nem kell gyakorlatot igazolni az elhunyt kereskedő szüleinek, feleségének és gyermekeinek, amennyiben az elhunyt kereskedését folytatják, azoknak a falusi kereskedőknek, akik legalább egy évi praksis után városba költöznek, azoknak a földműveseknek és kisiparosoknak, akik falun, vagy külvárosokban akarnak kereskedést folytatni, azoknak, akik legalább két évig városban élelmiszer kereskedést folytattak, akiknek főkereskedelmi foglalkozásuk mezőgazdasági termékek árusításából áll s végül azoknak, akiket a Nemzetgazdasági Minisztérium a Kereskedelmi és Iparkamara kedvező véleményezése alapján felment.

Amennyiben kukoricát, krumplit, vagy egyéb terményt is árulni akar a kereskedő, arra nézve a mezőgazdasági törvény rendelkezései szerint ki kell kérni a földművelésügyi minisztérium engedélyét. Ez engedély iránti kérés a minisztériumhoz a megyei földművelésügyi ügyosztály (Serviciul Agricol Judetean) útján adandó be.

A KIS TAPASZTALATLAN.

Pinty panaszkodik Pontynak:

— Képzeld, — mondja — micsoda pechem van nekem. Négy héttel ezelőtt volt az esküvőm és ma a feleségemet rajtakaptam a könyvelővel. És én ezt az asszonyt egy tapasztalatlan gyereknek tartottam.

— Az is.

— Hogy érted ezt?

— Nu, ha nem volna tapasztalatlan, akkor nem kaptad volna rajta.

Perbe fogják a Zeneszerzők Egyesületét

Igen érdekes adókihágási ügyet tárgyalt nemrég a bucarestii törvényszék. Az történt ugyanis, hogy a pénzügyi ellenőrök közel másfélmillió leies bírsággal sújtották a Zeneszerzők Egyesületét. Ezt az egyesületet Erdélyben is igen jól ismerik, hiszen nics olyan táncmulatság, vagy műkedvelő előadás, amely után az egyesület által megállapított magas illetéket le ne kellett volna fizetni. A bírságkiróvásnak az az indokolása, hogy a Zeneszerzők Egyesülete az egész országban díjakat szed azon a címen, hogy magukat a zeneszerzőket képviseli. Ha ez így van, akkor az egyesület engedményezettje a szerzői jogoknak. Ez pedig olyan jogát ruházást jelent, amely szerződéses mivoltában pénzügyi illeték alá esik. Ilyen illetéket az egyesület nem fizetett, ami a bírság kiróvását indokolta. Az egyesület ezzel szemben arra hivatkozik, hogy nem engedményezésről, hanem csak megbízásról van szó, amelyet a szerzők az egyesületnek adtak. A megbízás pedig nem illeték köteles. Az érdekes jogi vita eldöntéséről még nincs tudomásunk.

A pálinka forgalmi adója

A pénzügyminiszter a pálinkafőzők ipari és termelő kazántulajdonosok által forgalomba hozott pálinka forgalmiadójának kiszámítása ügyében új rendeletet adott ki, amely szerint a forgalmiadó kiszámításánál a monopol igazgatóság által kiállított negyedévi fix eladási árat kell alapul venni. A rendelet így intézkedik: A nem monopolizált pálinka forgalmiadójánál a monopol-igazgatóság által megállapított fix eladási árat kell számításba venni, hozzáadva a fogyasztási taxát és az érték után 5 százalékot. A monopolizáltak tekintendők, azonban a gyárak által forgalomba hozott pálinkánál a forgalmiadót szintén a fix eladási ár után kell számítani, hozzászámítva ehhez a monopoltaxát. A forgalmi adót a forgalomba helyezés időpontjában kell befizetni az összes többi taxákkal együtt. A taxák és adók befizetéséről szóló nyugta vagy bevényszámát be kell írni a kibocsátott szabadforgalmi jegybe.

Magyar tanár románnyelvű tanútmánya a magyar hitelszövetkezetekről.

Major László, a nagyváradi kereskedelmi líceum tanára, nemrég előadást tartott a kolozsvári Kereskedelmi Akadémián. Előadásában ismertette megindulásának időpontjától napjainkig a magyar hitelszövetkezeti mozgalom történetét. Az előadást nagy figyelemmel és fokozott érdeklődéssel fogadták nemcsak a kereskedelmi iskola növendékei, hanem a tanárok is, mert Major László előadása valóságos úttörő volt ezen a téren. Most a tehetséges, fiatal tanár előadását román nyelven nyomtatásban is megjelentette „Cooperatia de Credit Maghiara” címen. A mű, melynek útján a szerző a román köröket akarja felvilágosítani a magyar hitelszövetkezeti életben folyó komoly munka felől, beható és alapos történeti visszpillantást nyújt a háboreulötti magyar hitelszövetkezeti mozgalmakról és lelkiismeretes tárgyvillagossággal festi meg a mai helyzetet is. Major László előadásával és kinyomtatott értekezletének terjesztésével jelentős szolgálatot végzett a magyar hitelszövetkezeti mozgalom javára.

Adóba lefoglalt ingóságokért felelős a kinevezett zárgondnok is

Az egyik úzvölgyi nagy fakitermelő cég telepén adóhátralékba huszonöt köbméter fűrészárut foglalt le a végrehajtó és a lefoglalt deszkaanyag őrzetével zárgondnoki minőségben Mákszem Gyula raktárnokot bízta meg. Időközben a cég utasítására Mákszem elszállította a lefoglalt árút abban a hiszemben, hogy inkább kell a cég utasításaihoz tartania magát, mint a végrehajtóhoz, hisz neki a fizetést a cég adja. A törvényszék kimondotta, hogy a zárgondnok minden esetben felelős a gondjaira bízott lefoglalt tárgyakért és ezért Mákszem Gyulát, az enyhítő körülmények figyelembevételével, háromhavi elzárásra és kétezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Szövetkezeti pénz csak akkor köztulajdon, ha a szövetkezet állami támogatásban részesül

A temesvári tábla most hozott döntést abban az elvi jelentőségű perben, amelynek központjában a boksánbányai fogyasztási szövetkezet állott. Mint ismeretes, a szövetkezetnél ez előtt két évvel 81 ezer leies hiánynak jöttek a nyomára és emiatt bűnvádi eljárás indult a szövetkezet üzletvezetője, Bisce Ioan ellen. A törvényszék Biscet felmentette azzal az indokolással, hogy a feljelentést későn adták be ellene, pedig nem hivatalból üldözendő bűncselekményről van szó. Az ítélet ellen az ügyész és az állam fellebbezést adtak be, arravaló hivatkozással, hogy a szövetkezetek vagyona köztulajdonnak tekinthető és így hivatalból üldözendő, te-

kintet nélkül arra, hogy a feljelentést mikor adták be és hogy egyáltalán tettek-e feljelentést az ügyben. A tábla az elvi kérdés tekintetében az Országos Szövetkezeti Központhoz fordult véleményezés céljából. A Szövetkezeti Központ válasza nem érkezett meg és ennek alapján a tábla elutasította úgy a ügyész, mint az állam fellebbezését. Megállapította döntésében a tábla, hogy szövetkezeti pénz csak akkor tekintendő köztulajdonnak, ha az illető szövetkezet állami támogatásban részesült. Ez a jelen esetben nem állott fenn. Az állam a tábla döntését semmisségi panasszal támadja meg.

Az aradi munkaügyi felügyelőség az ipartörvény módosítását kéri

Az aradi munkabíróság elkészült évi kimutatásával, amely a következő adatokat tünteti fel: 1937. év végén legyárgalásra maradt 250 polgári- és 58 büntető ügy. A múlt év folyamán a munkabírósághoz beadtak 565 polgári- és 629 büntető ügyet. Ítéletet hoztak 1938-ban 274 polgári- és 480 büntető ügyben, maradt tehát 1938. december 31-én 291 polgári- és 397 büntető ügy, vagyis összesen 688 ügy az 1937. december 31-én összesen maradt 258 ügygel szemben. A fenti kimutatás szerint tehát a munkabíróság forgalma növekedett.

A munkabíróság által hozott ítéletekkel kapcsolatban az aradi munkafelügyelőség felterjesztést intézett a munkaügyi minisztériumhoz és bizonyos vonatkozásban az ipartörvény módosítását kérte. A munkafelügyelőség rávilágított arra, hogy számos kihágási jegyzőkönyvet vettek fel azok ellen a munkaadók ellen, akik nem küldték iskolába inasikat. Ezek az ügyek a munkabíróság elé kerültek, amely régebben

megbírságot a munkaadókat. Ujabban azonban más joggyakorlat alakult ki. Az ipartörvény 176. szakaszának második pontja annak a munkaadónak megbüntetéséről intézkedik, aki „bármilyen módon megakadályozza tanulóját az inasiskola látogatásában”. Ezt a szakaszt a munkabíróság úgy értelmezi, miszerint bizonyítani kell azt, hogy ez a megakadályozás a munkaadó részéről valóban megtörtént. Erre a bizonyításra a bíróság a kihágási jegyzőkönyvet felvevő munkafelügyelőséget kötelezi. A felterjesztésben a munkafelügyelőség rávilágított arra, hogy ilyen esetekben számára a bizonyítás a lehetetlenséggel határos. Ezért a munkafelügyelőség az ipartörvény oly értelmű módosítását kéri, hogy a fenti szöveg mellőzésével a munkaadót tegyék felelőssé azért, hogy inasa rendszeresen járjon iskolába. Ellenkező esetben — fejt ki a munkafelügyelőség — a munkaadó megbüntetése éppen a fenti joggyakorlatra való tekintettel nem érhető el.

Új rendelet az italmérési engedélyekről

A pénzügyminiszter egyik legújabb körrendeletében utasította a kivétő pénzügyigazgatóságokat arra, hogy a falusi és városi szeszesitalok kimérésére vonatkozó ügynevezett ideiglenes engedélyek, amelyeket nem az összes iratok benyújtása alapján állítottak ki, csak az engedélyek közlésétől számított 2 hónapig érvényesek.

A pénzügyigazgatóság az engedély kiadása után legfeljebb 3 nap alatt köteles értesíteni az összes érdekelt italmérőket a fentiekről és figyelmeztetni, hogy amennyiben két hónap alatt nem egészíti ki kérvényeket az összes előirt iratokkal, ebben az esetben a kiadott ideiglenes engedélyeket újból felül fogják vizsgálni. Ezeket az értesítéseket átvétli elismervényekkel kell kézbesíteni, amelyeket az aktákhoz kell csatolni.

A két hónap letelte után jelenteni kell a miniszternek, hogy az érdekelt italmérő kiegészítette az iratokat és ha nem, javaslatot kell terjeszteni a miniszterhez arra nézve, hogy az italmérési engedélyt vonja vissza, vagy esetleg még 2 hónapi időre hosszabbítsa meg.

Az italmérési taxa az italmérések minden kategóriájára nézve annak a negyedének a kezdetén fizetendő be, amikor az italmérő engedélyt kibocsátották. Az italmérési engedély kibocsátásával egyidejűleg a pénzügyigazgatóságok a következő negyedévre megterhelik az italmérési taxával az érdekelt felet. A következő időszakokban pedig a taxákat hivatalból vetik ki és hajtják be.

Falusi korcsmaengedélyekre nézve a jegyzőkönyvnek a már ismert adatokon kívül még a következőket kell tartalmaznia:

- a) A falut vagy községet amelyben az italmérést létesíteni kívánják;
- b) a falu vagy község lakosainak számát;
- c) az italmérési engedélyek számát kategóriák szerint;
- d) abban az esetben, ha a község több faluból áll a faluk közötti távolságot a faluk szegélyétől számítva;
- e) az italmérés bejáratának távolságát a templom, vagy iskola bejáratáig. Ha a községben nemzetvédelemmel kapcsolatos vállalat működik, akkor az

ettől való távolságot is fel kell tüntetni a vállalat helyiségének legközelebbi pontjától számítva.

Ezenkívül az étterem, kávéház, kimerés stb. helyiségek italmérési engedélyeinél fel kell tüntetni még a törvényben és a végrehajtási utasításban említett összes többi feltételeket is.

Ha az italmérési engedély kiadása után a fél a saját személyére vonatkozó okiratok visszaadását kéri, ezt a kérelmet csak akkor lehet teljesíteni, ha az eredeti okiratnak a pénzügyigazgatóság által hiteltelített másolatát az okirathoz csatolják.

A rendelet végül figyelmezteti az alárendelt szerveket a végrehajtás gyors és pontos keresztülvételére, mert csak ilyen módon lehet elkerülni azokat a naponként előforduló cárokat, amelyek a késedelmes elintézés miatt a kincstárt érhetik.

Menettértijegyeket vezetnek be a CFR társasgépkecsilon

A vasut vezérigazgatósága elhatározta, hogy néhány társasgépkecsilon vonalon kísérletképpen bevezeti a menettérti jegyeket. A CFR-autobuszok menettérti jegyeinek árát 20 százalékkal mérsékli. Az új rendszert azonban egyelőre csak néhány ókirályságbeli vonalon vezetik be.

Erdélyből kérnek munkásokat a fővárosi szabóipar

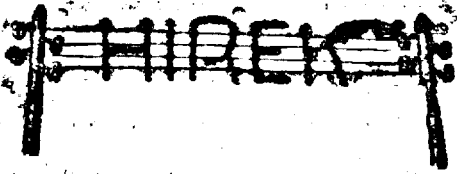
A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának új egyenruhái oly hatalmas konjunktúrát teremtettek a bucarestii szabóiparosok, sapkakészítők, sőt cipészek számára is, amit saját alkalmazottaikkal nem tudnak eléggé kihasználni. Mivel az ország területén több millió egyenruha készül, a szabóiparosoknak igen hosszú, esetleg több évre kiterjedő szezonra kell felkészülniök. Ezeket az új egyenruhákat minden szabó elkészítheti, már amennyiben ért hozzá. Erdélyben egyelőre még nem mindenütt lehet kapni az előírt szöveteket, ez a hiány azonban hamarosan megszűnik.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei, Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
 Redactia si administratia — Szerkesztőség és Működési Hivatal — Redaction und Administration:
 Hirdetési díj négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötetnél árengedmény.
 Arad, Căminul Industriilor — Iparos Otthon.
 Strada Brătianu 18.

Aradi panasz a mérleghitelesítési eljárás miatt

Az aradi kiskereskedők részéről a utóbbi időben panasz merült fel a mértékhiteljesítési eljárás kapcsolatban. A törvény értelmében tudvalevőleg mindazoknak, akik mérőeszközöket használnak, évente egyszer hitelesíttetniük kell ezeket az eszközöket. A mértékhiteljesítés jelenleg a következő rendszer szerint történik:

A hitelesítést a mértékhiteljesítő hivatalban végzik el. Az ezért járó összeget az érdekelt félnek a pénzügyigazgatóságon kell befizetnie és az ott kapott nyugtával kell ujból jelentkeznie a mértékhiteljesítőnél. Addig azonban, amíg a nyugta bemutatása meg nem történik, a hivatal mintegy zálogként visszatartja a mérleget, vagy annak egy részét. A panasz akörül merült fel, hogy a pénzügyigazgatóság a vonatkozó nyugtát gyakran 3—4 nappal a befizetés megtörténte után adja ki. Így tehát sokszor négy napig sem kapja vissza a kereskedő mérlegét a hivatalból, mert a mérleget csak a nyugta bemutatása után szolgáltatják ki neki. Mérleg nélkül pedig teljesen megbénul üzlete, nem tudja vevőit kiszolgálni.

Ennek a rendszernek megváltoztatása érdekében az aradi érdekeltek most közbenjárásra igyekeznek majd odahatni, hogy vagy vezessék igyekezni majd odahatolni, hogy vagy vezessék be a régi rendszert, amikor az illetékek lefizetése nem a pénzügyigazgatóságon, hanem a mértékhiteljesítő hivatalban történt, vagy pedig a pénzügyigazgatóság azonnal a fizetés megtörténte után adja ki a nyugtát és ne várakoztassa arra napokig az érdekelteket.

— A céhekbe tömörült foglalkozási ágak csak királyi engedéllyel tarthatják meg régi egyesületeiket. Bucurestiből jelentik: Ralea köz-munkügyi miniszter törvénytervezetet készített, amelynek értelmében a céhekbe tömörült foglalkozási ágak másirányú jogi személyiséggel rendelkező szervezete megszűnik. A felszámolást 10 napon belül végre kell hajtani. Ezek a szakmai egyesületek csak úgy működhetnek tovább, ha ujból kérik jogi személyiségüket, amit azután királyi kéziratral adnak meg.

— Márciusban nincsen adóhaladék. A pénzügyminiszter rendelete szerint március hónapban adóhaladék nem engedélyezhető, sőt a régebbi megterhelések behajtása is fokozandó. A rendelkezés alapja az, hogy e hó végén zárul a pénzügyi év és a jövő pénzügyi évre átvitelezendő követelések mennyiségét le kell apasztani.

— Szinesített benzinnel használata. Egy ipari motorral rendelkező aradi lakos, engedélyt kapott arra, hogy motorjához denaturált, vagyis szinesített nehéz benzint használjon. Ennek a benzinnel használata kedvezményt jelent az iparosok számára, mert illetéke 6.50 lei helyett csak egy lei. A pénzügyigazgatóság közegei ellenőrzés alkalmával megállapították, hogy az illető a szinesített benzint nemcsak ipari motorjához használta, amire engedélye volt, hanem autójához is. Az ellenőrző közegek megállapítása szerint 300 liter szinesített benzint használt el autójának hajtására. Kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, majd a minisztérium a kihágást elkövetőt 10 ezer lei bírsággal sújtotta, ezen kívül pedig arra kötelezte, hogy az elmaradt illeték tizszerezését, vagyis 15.000 leit fizessen meg. A törvényszék kimondta, hogy szinesített benzint csak ipari motorokhoz szabad használni.

Romániában átlag minden ember kétszer utazik évente és minden lakos 16 mázsa árut szállít

Az elmúlt napokban az államvasutak statisztikai hivatalának érdekes jelentése készült el, Románia vasuti hálózatáról. Eszerint az erdélyi, bukovinai, besszarábiai vasutvonalak, amelyek az egyesülés előtt épültek, nem jövedelmezőek minden tekintetben a CFR-re nézve. Erdélynek például főleg a nyugati határ mentén van igen sűrű hálózata. Ezek között számos zsúfolt, tehát rentabilis vonal volt, melyek a háború után deficitessé váltak. A régi királyság néhány forgalmas vonala vált az egyesülés után deficitessé, Erdély és Regát között pedig csak kevés összekötő vonal van.

Egy 1935-ben készült statisztika szerint a következő helyzet alakult ki:

1. 26 vonalon a bevételek meghaladták a kiadásokat.
2. 19 vonal deficités, de könnyen rentabilissá tehető.
3. 30 vonal csak komoly erőfeszítések árán válhatik rentabilissá.
4. 88 vonal menthetetlennek látszik.

1935 óta néhány mellékvonalon autómoto-

rokot vezettek be, amelyek lényegesen megjavították a helyzetet. A helyzet mindenesetre kényes, mert a vasuti anyagnak csak egy részét tudja a CFR a rentabilitás követelményeinek megfelelően felhasználni. Ez az oka annak, hogy a vasut gyakran túlzott nivóra kénytelen emelni a tarifákat. Romániában, ahol a munka olcsóbb, a szállítási költségek aránytalan mértékben nehezdednek az árakra, csökkentik a különböző vállalatok rentabilitását anélkül, hogy lényegesen növelnék a vasut bevételeit.

A lakosság társadalmi struktúrája, sűrűsége és a román nemzetgazdaság struktúrája is akadályozza a vasut fejlődését. Németországban egy ember évenként átlag 26-szor utazik vonaton, Romániában kétszer. Németországban minden lakosra 7.60 tonna áru szállítás esik. Romániában csak 1.60 tonna. Igaz, hogy Németországban minden lakosra 1.04 kilométer vasut esik, Romániában pedig csak 0.60 kilométer, Németországnak a lakossága viszont kétszer olyan sűrű, mint Romániáé.

Módosítják a személyzeti adó kiszámítását

Az új rendeletörvény a fizikai munkás fogalmát szabatosan határozza meg

A pénzügyminisztériumban a személyzeti adó fizetésének új rendszerét dolgozzák ki és az erre vonatkozó törvény rövidesen megjelenik. Az egyenesadó törvény vonatkozó 46. szakasza az 1938. évi módosításban kedvezményt ad a fizikai munkásoknak és pedig 1000 lei levonást az adóösszegekből továbbá csak 20 napos munka utáni bér után állapítják meg az adóalapot. Elsősorban is szükségesnek látszik a fizikai munkás fogalmának közelebbi meghatározása, mivel e tekintetben a törvény alkalmazása folyamán eltérések mutatkoznak. Másoldalt a végre-

hajtási utasítás szerint az adó alá eső 20 nap 160 órát jelent, de vannak vállalatok, amelyek havi fizetést adnak és havi 360 munkaórát dolgoztatnak, ami napi 12 munkaórának felel meg. Tehát ugyanazon munkabérral bíró munkások eltérő nagyságu adót fizetnek.

Ez utóbbi oknál fogva az óramennyiség utáni megadóztatás nem vált be és a tervezet fix koeficiens (százalék) szerint fogja az adókedvezményt jelentő csökkentést meghatározni. Ezáltal a jelenlegi kiszámítási mód leegyszerűsödik.

— Az ipari munkások kedvezményesen kapnak gázálarcot. A gyári munkások gázálarccal való ellátása legközelebb megkezdődik. Az álarcok árát hetenként fogják a munkásoktól levonni és azoknak semmi előleget sem kell fizetniük. A gázálarcok olcsóbb áron kerülnek forgalomba, hogy azok fizetése minimális megterhelést jelentsen.

ATKÉPZÉS.

Kohn és Grün találkoznak Budapesten, az Oktogon-téren.

— Hogy vagy? — kérdi Grün.

Kohn erre elkezd nyeríteni, aztán a két lábával kalapálni kezd a járdán, aztán a fejét kezdi lefelé nyújtogatni, aztán nyerítve körbefut és az orrán át nagyokat fúj.

— Mi van veled? — kérdi Grün ámulva.

— Most készem át magamat — lihegi Kohn.

— Mivé?

— Lóvá.

— És megy?

— Látod, hogy megy, csak még a legeyeket nem tudom elhajtani.

Kilakoltatták a háztulajdonost

A blokkház rendszere a magánjog új ágazatát teremt meg. A blokkház mint ismeretes, rendszerint részvényitáság formájában működik és egy-egy részvény egyenértéke egy-egy lakás. Aki ilyen üöletrészt, vagyis házrészt vesz, az a blokkház igazgatóságával szerződést köt, amely szerint aláveti magát az alapszabályoknak. Egy bucurestii cég vett egy lakást, amelyben irodáját rendezte be. Erre a blokkház ügyvezető igazgatója kilakoltatást kért azon a címen, hogy az alapszabályok szerint a lakrészek csak lakás céljára használhatók. Mivel a lakrésztulajdonosok rendeltetésellenesen használják tulajdonukat, a lakásból eltávolítandók. Az ilfovi törvényszék, mint fellebbezési bíróság, megváltoztatva az elsőfoku ítéletet, a tulajdonos-cég kilakoltatását rendelte el.

— NEMETORSZÁG MEGVONTA A MUNKÁSOK MUNKAHELYVÁLTOZTATÁSI JOGÁT. Berlinből jelentik: A mezőgazdasági, bányászati, vas- és fémipari, továbbá a vegyszeti és építészeti iparban alkalmazott munkások költözködési és munkahelyváltogatási jogát megszüntették. Az említett szakmákban a munkások és alkalmazottak a jövőben tartott bizonyos korlátozások mellett változtathatják munkahelyüket. A rendeletet azzal indokolják, hogy biztosítani kell megfelelő számú és megfelelő képzettségű munkásokat az olyan üzemek számára, a melyek állampolitikai jelentőségű és rendkívül fontos feladatok elvégzésére kaptak munkát.

— UJABB NYOLC VAROSBAN MODERNIZÁLJAK A TELEFONT. A Telefonszolgálat távasszal újabb munkakampányt kezd, miután a CFR telefonhálózatának modernizálását befejezte. Még ez évben nyolc kisebb város telefonközpontját építik újra és ha az automatakapcsolást nem is vezetik be mindenütt, a kapcsolási rendszert a legmodernebb alapokra helyezik. A telefonkészülékgyár most kapja új, amerikai gépeit és ezzel a termelést fokozni fogják.

— Évi pauszösszeget fizetnek a levélkezelés végző vállalatok. Az utóbbi időben ismételten is ellenőrizték a szállítási és a boy-vállalatokat. A posta megszervezéséről szóló törvény tudvalevőleg a levél és bizonyos mértékben a csomagszállítás jogot a posta monopóliumaként biztosítja és ezért kihágást követnek el mindazok, akik megfelelő engedély nélkül levél, vagy csomagszállítást bonvolítanak le. Ezzel kapcsolatban most 757—1939. szám alatt királyi dekretum jelent meg, amelynek értelmében a szóbanlévő vállalatok a következő feltételek mellett működhetnek: mindenelőtt évi illetéket kell fizetniük, amely aszerint változik, hogy a vállalatoknak hány szétosztó ügynökük van. A levelek, iratok, minták, kis csomagok, értéklevelek, pénz, valamint egyéb csomagok küldése után a posta által megállapított tarifaszabvány szerint kell fizetni annak megváltásásképpen, hogy a posta a szállítás jogát engedélyezte. Újságok, folyóiratok, valamint más küldemények csak a posta útján továbbíthatók. A vonatkozó engedélyeket a posta vezérgazgatósága adja ki, miután a kérvényező a szükséges egyezményt aláírta és biztosítékot helyezett letétbe. Azokat, akikről behizonyosodik, hogy titkos postaszolgálatot szerveznek, tíztől harmincezer leig terjedő bírsággal sújtják.

